Ն° 678 — 1879 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 5 ՇԱԲԱԹ — ԻԶԵՒՆՁԻՒ ՕԼՆԷ

ԹԷՐՋԻՄԱՆԸ ԷՖԷՐԵԱՐ

ՄԻՎՈՏՏՈՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԻԼՄԻՑԷ ՎԷ ՄԻԼԻՑԷ ՎԷ ՍԱՒՐԷՑԻ ՀԱՄԱՐ ԵՒՎՄԻ ԶԱԶԷՊԱՏ ՏԵՂԻ

ԱՊՕՆԷ ԳԻՆԱԹԼԱՐԸ

Մէճիտիյէ 20 ղրուշտան

ՍՊԱՄՊՕԼ, ԻԶԻՒՆ

Պիր սէնէլիք	200 ղ.
Ալթը այլըգ	100 »
Իւչ այլըգ	55 »

ՎԻԼԱՅԱԹ ԻԶԻՒՆ

Բօսթա իլէ իրսալ օլունճազ-լար իչիւն

Պիր սէնէլիք	230 ղ.
Ալթը այլըգ	120 »
Իւչ այլըգ	60 »

Մէճիտիյէ 1 ղրուշ

ԻԼԱՆԱԹ ԳԻՆԱԹԼԱՐԸ

Պէհէր սաթրը՝ իչիւն

1 վէ 2 վէ 3 ինճի սահիֆէ 5 ղ.
4 իւնճիւ սահիֆէյէ . . 2 »

ԻԽԹԱՐ. Պանգա, Շիրքէթ վէ ուսմուրու սարրահիյէյէ այիտ՝ 2 վէ 3ի ճճնէ սահիֆէյէրէ 6 ղ. 4 իւնճիւ սահիֆէյէ . . 4 »

Ձիյատէ միւտուէթ իչիւն իլանաթա այրը բազարլըգ օլուր։

Մէվատտը նահիյա տայիր պէնալէր մէճմանէյէ զապուլ օլունճազ վէ տէրճ օլունմայան էվրաք, իատէ օլունմայանազ։

Մէճիտիյէ 1 ղրուշ

Իտարէխանէյի վէ մանթզատան, Սթամպօլտա Պապը Ալի ճատտէսինտէ էսկի Պապը Զապթիյէ սոգաղը քէօշէսինտէ նումէրօ 8 ատ տիր։ — Ղազէթանըն ուսմուրու իտարէ վէ թահրիրիյէսինէ այիտ քեանֆիլի մէվատտ հազրնտա, Միւտիրի զազէթա Տիգրան Ճիմէլիկեանա միւրաճաաթ օլունճաղը կիպի, քեանֆիլի մէրճաթիանին տախի անրն նամրնա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա էտէր։

ԱՍԻԹԱՆԷ 5 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

ԻԽԹԱՐ

Թաշրա ապօնէլերիմիզին էքսէրիսի հէնուզ ապօնէ պէտէլէրինի կէօնտէրմէմիշ օլուպ, պու թէէլխիւրին իսէ պիզէ քիպիր զարարը մուճիպ օլտուղունտան, պէտելաթը մէգքիւրէնին պիրա թէէխիւր իրսալը խասսէթէն թէմէնի օլունուր։

Պու միւնասէպէթլէ չունու տախ իլավէթէն պէեան իտէրիզ քի, պիր եըրգ ապօնէ օլան զէվաթա «Ֆիլաթուն պէյ իլէ Բագըմ էֆ.» հիքեայէսինի, իբրամիյէ օլարադ, վէրմէքտէ տէվամ ի-տէյօրուզ։

ՀԱԼԸ ՀԱԶԸՐ

Ցունքի Հալը Հազրբմիզտա պէյան իթտիյիմիզ իւզրէ, հէեթը վիւքէլ՝ պու արալըգ ահվալը մալիյէնին ըսլանը վէ պիր իսթիդրաղը տախիլինին ադաբ իլէ մէշղուլ իսէլէր տէ։ վագը օլան միւզաքէրէլէրինին նէթիճէսի կէօրիւնմէմէքտէ տիր։

Հէր նէ գատար քի, պու իշլեր էն միւհիմմ մէվատտան օլուպ, էօյլէ պիր կիւնտէ դարարլաշըրըլապիլճէնք չէյլերտէն տէյիլ իսէ տէ, պիզոտ բէք չօգ իշլեր պէօյլէ մէվգէյի միւզաքէրէյէ գօնուլարագ խայը վազըթ մէճլիսը վիւքէլայը վէ խագը մէզուլ իթտիքատէն սօնրա, պիր դարար վէ նէթիճէլերի կէօրիւնմէքսիզին, եավաշ եավաշ սէօնիւպ հիչ պիր էսէր պրագմազար։

Պինէն ալէյհ պու միզաքէրաթը տախի, պէօյլէ սէմէրէսիզ գալմամասընը արզու իթտիյիմիզ իչիւն, պունա պիր սաաթ էվվել պիր դարար վէրիլէրէք իճրաաթա կիրիշիլմէյինի կէօրմէք արզուսունտայըզ։

Մէսէլէնին իպթիտայի զուհուրինտէն պէրու, իսաղինէնին զարուրէթի վէ մէմլէքէթին իհթիյաճը արթտրգճա՝ տէվլէթին մէսարիֆի տախի արթմագտա օլուպ, պու կիւնքի կիւնտէ կէրէք ասքէրիճէ վէ կէրէք միւլքիյէճէ օլունճազ թէնգրհաթ վէ թէսարրուֆաթ բէք չօգ օլտուղունտան, հէման պիւտժէնին իլանը իլէ թէսարրուֆաթա կիրիշիլմէսի, վէ չիմտիքի զարուրէթին տէֆիր իչիւն, պիր իսթիդրաղը տախիլինին ադաբ ինթիզարընտայըզ։

Ասքէրի բէտիֆէնին կէրէք պուրատան վէ կէրէք սայիր մահալլէրտէն գէյվէրիլմէքտէ օլմասը, թէսարրուֆաթը ասքէրիյէնին պիր մուգատտէմէսի կիպի ատտ օլունապիլիր. անճագ ասքէրին սուլհ հալինտէ լազըմ օլաճագ մըգտարա թէնզիլի իլէ՝ թէսարրուֆաթը թէմամը իլէ իճրասը, Եունան մէսէլէսինին հալինէ միւթէվազգէք տրը։

***

Եունան հուտուտու գօմիսիօնը եարբն ալթընճը տէֆա օլարագ իճթիմա խաէճէք տիր. պու իճթիմատէ Եունան գօմիսէրլերի՝ Յաֆվէթ բաշանին պունտան էվվէլքի իճթիմատէ վէրմիշ օլտուղը պէեաննամէյի գապուլ էթմէքլէրինի պէեան խաէճէքլէրինտէն, մէմուլ խաերիզ քի, իճթիմաքն տէվամ իաէճէյի պիր զաշ սաաթ պունուն իչէ կէչիրիլմէյիպ. վէ պունա վերիլէճէք ճէվապ՝ տիկէր պիր իճթիմայա թաալիզ օլունմըբպ, հէման միւզաքէրէնէ կիրիշիլճէք տիր։

Եունան գօմիսէրլերի՝ մէգքիւր պէեաննամէյի գապուլ իթտիքլէրինի պէեան իթտիքատէն սօնրա, Օսմանլը մուրախասալարընա գօնկրէնին 13 իւնճիւ բրօթօգօլընտա կէօսթէրիլէն հուտուտուն մահզուրաթընը պէեան իլէ՝ եէնի պիր խաթթը հուտուտա կէօսթէրմէք տիւշէր։

Հէր նէ գատար քի, Եունան գօմիսէրլերի կէօսթէրիլճէք խաթթը քէնտի բէյլերի իլէ գապուլ վէ եախատ բէտտ իթմէք սէլահիյէթինի հայիզ օլմայուպ, Աթինա գապինէթօսունա տանըշամաղլարը շիպգէհիզ իսէ տէ, հիչ օլմազ իսէ, պունտան պաշգա վագթի զայլ իթտիրէճէք վէսիլէլէր կէօսթէրիլմէյիպ, հէման միւզաքէրաթա կիրիշիլմէք իգթիզա իտէր։ Շիմտիյէ գատար գօմիսիօնուն վագը օլան իճթիմալարը եաբընը միւզաքէրաթըն էսասընը թային իտէպիլմիշ տիր. հալ պու քի սաբլ էհվամիյէթ միւզաքէրաթա օլուպ, շիմտիտէն սօնրա տահա պէօյիւք միւշքիլաթ վէ իսթիլաֆաթա թէսասատիք օլունաճագ տրը։

Մ՝ալիմ տիւր քի, Օսմանլը մուրախասալարընը 13 իւնճի բրօթօգ օլուն թային իթտիյի հուտուտա կէօսթէրէճէքլէրի մահզուրաթը պիրի ատ՝ Ադնավուտլարը մուգավէմէթի մատտէսի տիր։

Թէսալիա ճիհէթինտէ պէօյլէ պիր մանի պուլունմայուպ, տէվլէթի՝ օճիհէթտէ իսթէտիյինի եաբապիլիր իսէ տէ, էքիր ճիհէթինտէ հուտուտուն թէսվիյէսի, մէվգէյի միւզաքէրէյէ գօնուլունճա՝ էն էվվէլ Ադնավուտլարը մուգավէմէթի մատտէսի նազարը իթիպարա ալընմագ իգթիզա իտէր. չինքի Ադնավուտլար էքիր դրթասընա Ադնավուտլուզուն պիր բարչասը նազարը իլէ պագմագտա օլուպ, քէնտիլերի օրատա էքսէրիյէթ իւզրէ պուլունտուգլարընտան, պունլարը Եունանա իլհագ օլունմագ իսթէմէմէյէրի, տիրըմաթճա Օսմանլը մուրախասալարը էչիւն բէք էյի պիր տէլիլ օլտուղու կիպի, պու գրթանը Եունանա թէրքինէ գարար վերիլտիի հալաէ տախի, պու գարարը իճրասընը բէք միւշքիլ վէ պէքի մուհալ հալինտէ պուլունտուրաճագ տրը։

Շիմտիյէ գատար եալընը Եունանա վէրիլմէսի միւհիմմէմ օլան էքիր Ադնաւուտլարընին մուգավէմէթ իտէճէքլերի մէհուզ իքէն, պու տէֆա ալընան խաբերլերտէն անլաշըլարգընա կէօրէ, թա եէնի բազար հուտուտունտան Եունան հուտուտունա գատար ումում Ադնաւուտլուգ էհալիսի պու եէրլերին Եունանա վերիլմէմէսի իչիւն այագ պասրպ, հիչնի հաճէթտէ մուգավէմէթ վէ մուհարէպէ իթմէք իւզրէ հազրլանմագտա իսթիյիր։

Պիր վագրէմտան պէրու նամը եշիտիրմէմէքտէ պուլունան Ադնաւուտ իթթիֆագը պու տէֆա եէնիտէն վէ տահա կուվվէթլի օլարագ ճանրանտըրըմայա պաշլայըպ, Ադնաւուտլուլարն հէր թարաֆընտան մէգքուսսար կէօնտէրիլէրէք, Բիւրզէրինտէ 200 քիշիտէն միւրէքքէպ պիր ճէմիյէթ թէշքիլ օլունմուշ, վէ պիր բիվայէթէ կէօրէ, պունլար ատաքիրի միւլկյէ թահրիրինտէ տախի պաշլայըպ, 20,000 քիշի գատար հազրլայարագ թալիմերինէ միւպաշէրէթ իթմիշլէր իմիշ։

Իշթէ Եունան հուտուտունուն թայինի էնասընտա պու բալարընն տախի խաթբրտան չըգարըլմամասը վէ նազարը իթիպարա ալընմասը իգթիզա իտէր։

ԹԷԼԵԳՐԱՖ

(կազէթամըզին թապ օլունճաղը վագթա գատար Ա. Հ. թէլեկրաֆլարը կէլմէմիշ տիր։)

Ա. Հ.

Լօնտրա 16 հոկտ.

Էվրօպա տէվլէթլերինին նէսայիհի իւզրինէ, Օսմանլը մուրախասալարընին մէսէլէի հուտուտկէ գօմիսիօնունա վէրմիշ օլտուգլարը պէեաննամէյի գապուլ իչիւն Եունան հիքիմէթի Տէրասատէթ Եունան մուրախասալարընա թալիմաթ վէրմիշ տիր։

Սուրէթը մէվսուդէտէ բիվայէթ օլունտուղունա կէօրէ, Ինկիլթէրրա խարիճիյէ նազարը սապրդ լօրտ Տէրպի մուհաֆըզա թարաֆտարը Փըրդասընտան այրըլարագ, հուբրիյէթ (լիպէրալ) Փըրդասընա տախիլ օլմուշ տուր։

Ա. Հ.

Պէրլին 16 հոկտ.

Նէրտ Տայչէ Ալգեմայնի Զայթունկ կազէթասը պիր սէնտը մախսուս նէշր իտէրէք, ատէօր քի, էվրօպա սուլը ումումիսինին պիր ուզուն միւտատէթ իչիւն թէէմին օլունմուշ օլտուղունու հալը հազրը կէօսթէրմէքտէ տիր։ Ադէմանիյա կէլինճէ մէգքիւր կազէթա պու պապտէ թաֆսիլաթ վէ լյզահաթ վիրմէյէ իւզում կէօրմէյիպ, տէօր քի, տէվլէթը միւշարիլէյէա քէնտիսի սուլհա խալէլ կէթիրմէյէ սէպէպ օլմայանազ տրը։

Գէզալիք մէգքիւր կազէթանէն գավինճէ, Ֆրանսա վէ Ինկիլթէրրա վէ Ավսթրիա տէվլէթլերի՝ սուլհը ումումինին վիզոյէսի էմէլինտէ օլտուգլարընտան, սուլհա խալէլ կէթիրէճէք պիր տէվլէթ թէտավվուր խոլիր իսէ, օ տա Ռուսիա տրը։

Ռուսիա իլէ Ավսթրիա տէվլէթլերի միյանէսինտէ պիր միւնազաան ճիաֆէյի էհթիմալի մէվճուտ օլտուղունու մէգքիւր կազէթա ինքնար իթմէօր իսէ տէ, պու միւնազաանընն Ադէմանիյա սիրայէթի մուխաթաբասը եօգ տուր տէօր։ Մամաֆիի Ավսթրիա վէ Ռուսիա միյանէսինտէքի միւնասէպաթը տօրթանէնին քէսբը էհէմմիյէթ իթմէմէսի իչիւն, Ավսթրիա թարաֆընտան չէտիտ պիր թէյսադուզ լազըմ օլտուղու՝ մէգքիւր կազէթանէն ճիմէնի միւթալաաթընտան տրը։

Լօնտրա 16 հոկտեմբեր

Իրլանտա ճէզիրէսինէ դուվվիի ասքէրիյէ վիրուա իթմիշ տիր։

Ճէզիրէյի մէգքիւրէտէ չիֆթլիք միւսթէճիրլէրի պէյնինտէ պազը մէրքէզ հէյէճան մէգճուսա օլուպ, ազա օլունան մէճմուիսէ իճարէի արզիյէնին տայիմի սուրէթտէ թահրին օլունմասը իչիւն պազը գարարլար վերիլմէշ տիր։

Նէքտէր միթինկլէրտէ իճարի եերինէ սինիվի պիր մէպլաղը մազրու վիրիլէրէք արազինին տահսապը թարաֆընտան միւսթէճիրլերէ թէրք օլունմասը զրմնընտա նումէզլար իյրատա օլունմուշ տուր։

Վիէննա 16 հոկտեմբեր

Նոյտ Ֆրյէ Բրէսս կազէթասը պու սապահի նիսպէտինտէ Բուլգարիա իլէ Սըրպիսթան միյանէսինտէրի միւնասէպաթընն պիր սուրէթը տօսթանէ քէսբ իթմիշ օլտուղունու, վէ պու մուզարէնէյէ Ավսթրիա հիքիմէթի թարաֆընտան նազարը արզդաթլա պագրլմագ միւսուլմունու թէքիտ իյլէմէքտէ տիր։

Լօնտրա 16 հոկտեմբեր

Ինթիխապաթը միւսթագպէլէ էսնասընտա՝ հուբրիյէթթարաֆտարանընն նէ մէվզիտ պուլունճաղլարընա տա միր պու սապահի Տեյլի Նէոզ կազէթասը պիր սէնտ մախսուս նէշր իտէյօր։

Մէգքիւր կազէթանըն իթթիֆատնա կէօրէ, սէրպէսթի թարաֆտարլարը պու ինթիխապաթտա էքսէրիյէթ գազանճաղլար իմիշ։

Մուհաֆազաքար Փըրդասընին պու կիւնլէրտէ պիր մաղլուպիյէթէ տիւշար, վէ պունա տէլիլ իսէ, լօրտ Տէրպիյին մէգքիւր Փըրդասը թէրք իլէ հուբրիյէթ թարաֆտարանը

ՄԷՅՈՒՍ ՕԼՄԱՄԱԼԸ

(ՅԻՆԻ ՆԻՍԻՊԻՆԷՆ ԱՌԵՄ)

—

Էրմէնիսթան միլէթաշլարը-մը մահէլի հիւքիւմէթլէրին իգ-թիտարսըզլըը վէ սիկյաթը եւ-զիւնէն չիմտիյէ տէկին բէք զի-եատէ միւթէզարրիր օրմուչտուր-լար, վէ քիմ քի Էրմէնիլէրին չի-քեայէթլերի միւպալաղալը տըր տէր իսէ, հէպսինէն էվվէ, քէն-տիսի, միւպալաղալը պիր եարան սեօյլէմիշ օլար։ Ֆիլ վագի, մէղ-քիւր միլէթաշլարըմըզին, ա-տալէթ, հագդանիյէթ, իսթի-գամէթ, հիւանի իտարէ վէ հու-գուդ վէ վէզայիֆ տէնիլէն չէյ-լեր սըրֆ պիրբէր քէլիմէ օրմայըպ, պիրբեր կերչէքլիք տիր տէյի մէ-մուլ իտէրէք, չիմտիյէ տէկին կէ-րէք մահէլի հիւքիւմէթլերէ վէ կերէք տուրուտան տուրույա հիւ-քիւմէթի մերքեզիյէյէ վագի օ-լան չիքեայթի վէ իսթիտաադը-նըն պիր տիւղիյէ, վէ զանն ի-տերին դատատէն, սեմիրէսիզ դալ-միշ, վէ ճանիլերին, վէ հայատուա-ըրն վէ էնվայի խապասէթի իրթիր-եապ եախօտ իլթիդամ իտէն մէ-մուրլարրն ասա ճէզա կէօրմէ-տիքտէն մատտա, հաթթա եիւզ պուլմուշ օրմալարը, օ միլէթ-տաշլարըմըզը տիչարը մէյուսի-յէթի իտէպիլիր, եախօտ իթմիշ օլապիլիր։ Ընճադ, չունու իսլ-թարտան կէրի տուրամայրը քի, Էրմէնիլեր Էրմէնիսթանտա նէ՛ տէ-րէճէ միւթէզարրիր տախի օլա-լար, օրասը քէնտի վաթանլարը տըր, քէնտիլէր օ թօրրագտա տուրմուշ օլտուգլարը կիպի, քէն-տի էճատալարը տախի օ թօրրագ-տա կէօրմիւմիւշ տիւրլեր, վէ օ թօրրաղը թերը իթմէք քէնտիլէ-րի իչիւն մատտէն վէ ՀԱՆԻ բէք պէօյիւք պիր խաթա օլտուղուն-տան, քէնտի էվլատլարը տախի իչթէ օ թօրրագտա եաշայաճագ տըրլար։ Գուրասը մալիւմ վէ միւ-սելլէմ օլտուգտան սօնրա, օ թօր-րագտա աղ չօգ բահաթ եաշա-մագլըղըն պիր եօլունու տիւշիւն-մէլերի թապիի տիր։ Շու հալտէ քէնտիլէրինէ սիւալ իտէրիզ քի, մէյուս օրմալարը իլէ նէ եարմըշ օլուրլար։ Մէյուսիյէթ, հէր իւ-միտին վէ հէր հարէքէթին ֆըդ-տանը (եէչը-ալ) տիմէք տիր. հալ պու քի, պու ալէմի ֆանիտէ, հէր իշ, իւմիտ վէ հարէքէթլէ պաշա չըզմագ։ Սօուդտան տօն-մագ տերէճէսինէ կէլմիշ օլան ա-տէմ էօլմէսինտէն էվվէլ թաթը պիր ույուշուգլուգ ույգուսու իլէ ույուր տէնիր։ — Տիւնեա իշլէ-րինտէ տէ էօյլէ պիր պէտպախթ ույուշուգլուգ վար տըր քի, օ-նուն տա իսմինէ դյոնէրէ տէնիր, վէ այնի նէթիճէյի հասըլ իտէր. եանի ատէմի մանէն եօլտիւրիւր, վէ հաթթա, չօգ մատտի թէհ-լիքէլերտէ պիլէ, ճէսարէթ պէլ-քի միճիսլի խէլաս օլուր իքէն, մէյուսիյէթ ատէմին հէլաքընը միճիպ օլուր։ Էրմէնիսթան միլ-էթաշլարըմըզ տախի ֆիլ վագի բէք պէտպախթ պիր հալտէ տիր-լեր, ֆագաթ էյէր քէնտիլերինի վէ քէնտիլերի իլէ պերապեր քէն-տի զիւրրիյէթլերինի, քէնտի էլ-լերի իլէ, մանէվի, վէ դէլէ տէ մաղրէ, հէլաքէ հիւքմ իթմէմիշլեր իսէ, տիչարը մէյուսիյէթ օրմա-մալը, վէ տայրէի մէշրուիեէթ ասխիլինտէ օլարագ, իպրաղը ճէսարէթի ու իգտամ իթմէլի տիր-լեր։ Տօղրուսու պէզ քէնտի միլ-էթաշլարըմըզը հատատէն զիա-տէ կէճ պէյն տէյի պիլմէտիյի-միզտէն, պու նօգթա հագդընտա պուլունան զիյատէ ըսրար իթմէք իսթէմէյիզ։

Պինաէնալէյ, մուվաֆֆագը-յէթ իւմիտի իլէ միւտայիմ չա-ըզմագլըզը մատտի վէ մանէվի ինդրամունու թէսլիմ իթմիքտէն սօնրա, ֆիրիկյաթ նօգթայի նա-զարըյլա, քէնտիլերինէ պէր վէճ-էն ալթի պաղը թավսիյէլերտէ պուլունմագ իսթէրիզ։

Մալիւմի ամմէ օլտուղու վէճճ-լէ, Էրմէնիսթան միլէթաշլարը-մըզ, չիմտիյէ տէկին քիմտէն վէ հէր զանդը թարաֆտան զուրմ վէ հագդսըզլըգ կէօրմիւշ իսէլէր, պիթ թապ, նիզամ թանըր թէ-պայայի միւթիե սըֆիաթը, եվ-վէլա հիւքիւմէթի մահալլիյէյէ շիքեայէթ իթմիշլեր, վէ օնլարըն իճրայի ատալէթ նիյէթինտէ օլ-մատրգլարրը ֆէհմ իթտիրտէ, հիւքիւմէթի մերքեզիյէ նէզտին-տէ թէվասսիւթ իթմէք իչիւն, բաթրիրգխանէյէ միւրաճաաթ իթ-միշլեր, վէ պաղէն քէնտի շիքեա-յէթլերինի տօղրուտան տօղրույա Պապը Ալիյէ տէ պէհան իթմիշ-լեր, վէ Տէրսաատէթտէ թապ ու նէչր օլունան Էրմէնի զողէթալա-ըրնա տա միւթէհատտիտ մէք-թուպլար կէօնտերմիշլեր, եա-խօտ, պու զաղէթալար, տօղրու-տան տօղրույա քէնտի մուխպիր-լերինտէն ալարագ, օ կիպլի մէք-թուպլար տերճ իթմիշլեր տիր։ Էյէր տիւնեատա էն տօղրու պիր սէօզ վար իսէ, օ տա շու տուր քի, Էրմէնիսթանդն ահալիի մաղ-լումէսի թարաֆրնտան վագի օ-լան պու նէվ թէչէպպիսաթրն հիչ պիրինտէն հիչ պիր վագթի հիչ պիր նէվ սեմերէյի ֆիկիյէ հասըլ օլմամըշ տըր, վէ պու կեր-չէքլիք, հալէա պու կիւն պու սաաթտա, վուգուսաթը միւթէ-ատտիտէ իլէ միւսատտագ վէ միւսելլեմ տիր։ Պինաէն ալէյհ, մատեմ քի մէյուս օրմամագլըզը մէպտէ իթթիխաղ իթտիք, պաշ-գա պիր սուրէթլէ չալըշմալարը-նը, Էրմէնիսթան միլէթաշլարը-մըզա թավսիյէ իթմէք իսթէրիզ։ Պիր վագթտան պէրու ըսլահաթ լագդրարալարը իչլտիյօրուզ, վէ չիմտիյէ տէկին իւմիտլերիմիզ նի-չէ տէֆալար պու կիպի լագդր-տալար իլէ պօշա չըդտըրդընը պի-լիր իսէք տէ, հիւքիւմէթի սե-նիյէնին պու տէֆա ճիտատէն իչէ էլ վուրաճաղը խապերինտէն մեմ-նուն օլույօրուզ։ Ճիտատէն օլմագ իւզրէ իճրա օլունաճագ ըսլահա-թա պիրեր վասիթա օլմագ իչ-չիւն, Ասիայի Օսմանինին պաղը թարաֆլարընա պիր թագըմ գօ-միսերլեր, վէ Անկլօ-Թիւրք մու-գավելէսի միւճիպինճէ Ասիայի Օսմանի ըսլահաթընա նէզարէթ իթմէնէ պիր տերէճէնէ դատար հագդը օլան ինկիլիզ հիւքիւմէ-թի թարաֆընտան ըսլահաթը մէզքիւրէնէ պիր տերէճէնէ դա-տար նէզարէթ իթմէք իւզրէ պիր թագըմ գօնսօլոսլար կէօնտերիլ-տիյի, վէ ըսլահաթ տէվրի ատտ օլունան չու վագթլարտա, արա սըրա տահա պու կիպի պիր թա-գըմ ֆէվգէլատէ մէմուրլար կէօն-տերիլէճէյի վէ եախօտ կէօնտերիլ-մէք իւզրէ պուլունտուգլարը մա-լիւմ տիւր։ Մատեմ քի պիթիւն ըսլահաթ իւմիտլերի պու ֆէվ-գէլատէ մէմուրլարրն իճրաաթը իւզրինէ միւէսսէս օլտուղու կէ-րէք բէսմի վէ կէրէք ղայրը բէսմի պէհանաթտան անլաշըլըօր, Էր-մէնիսթան միլէթաշլարըմըզա, վէ Էրմէնիսթան խարիճինտէ պու-լունուպ, այնի հալը ինզար իտէն ապիր միլէթաշլարըմըզա չէտի-տէն թավսիյէ էյէրիզ քի, կերէք քէնտիլերին, կերէք ումամ միլ-էթին վէ կերէք, ըսլահաթտան բէք զիատէ միւսթէֆիտ օլաճաղը միւսելլեմ օլան, տէվլէթին խայրը վէ մենֆաաթը իչիւն իշպու ֆէվ-գէլատէ մէմուրիյնի միւթէնէվիե նէզտինտէ, քէնտի տավալարընը պէհան իտէրէք, գանուն վէ ա-տալէթին թալէպ իթտիյի գուվ-վէթ վէ մէշրուիյէթլէ միւտաֆաա իթսինլեր, վէ վագթըն նաղրլ-էյինի վէ էհմիմյէթի ֆէվգէլա-տէսինի տէրբիչի նաղար իտէրէք, օնա մուվաֆֆագ սուրէթատ մա-գուլ վէ միւէսսիր պիր մէսլէք թութսունլար։ Քէնտի տավալ-ըը էն սաղլամ տավա տըր, չիւն-քի ատալէթ, ինթիզամ վէ հագդ տավասը տըր. քէնտի հուգուգ-լարը էն մէշրու վէ էն մուգատ-տես հուգուգ տուր, վէ գավա-նինլէ մուսատտագ տըր. չիւնքի քէնտի ճանլարընը, նամուսլարը-նը վէ մալլարընը մուհաֆազա իթմէք հուգուգ ունտան իպարէթ տիր։ Ֆագաթ պու սաղլամ տա-վա, սաղլամճա միւտաֆաա օ-լունմայընճա, պիր շէյ էտ եարա-եամայաճաղընը քիմ պիլմէզ. օ մէշրու վէ մուգատտես հուգուգ, լագըմը վէճէյլ տերմիյան վէ վի-դայէ իտիրմէյինճէ, իմանէ օ հու-գուգա մալիք օլմագ, միլէթ-տաշլարըմըզ իչիւն նէ՞ ֆայտէյի մուճիպ օլապիլիր։

Իմամ, մատեմ քի էօնլէրինտէ բէք մէշրու պիր ֆուրսաթ վար տըր, լաղըմ տըր քի օ ֆուրսաթ-տան լայզըզյա իսթիֆատէ իթ-մէքտէն կերի տուրմասընը՞, վէ պիր դապա թապիր գուլլանարագ տերիզ քի, չիմտիյէ տէկին բաթ-բիգխանէյին վէ Էրմէնի զողէ-թալարընը պաշլը աղրթմըզ օլտուգարը կիպի, չիմտի տէ, մատեմ քի բաթրիգխանէտէն վէ զողէթալարտան քէնտիլերինէ պիր ճիտատի իսար օրմասընը՞ կէօրմիւշ տիրլեր, մատեմ քի օ բաթրիգխա-նէնին եիզլերճէ թապրիրլերի սե-մերէսիզ պալարընը վէ եինէ օ բաթրիգխանէյէ վագի օլան պունճա վալարրն պօշա չըգտը-ղընը պիլիյօրլար, լաղըմ տըր քի պիրազտա օ գօմիսերլերին, գօն-սօլոսլարրն վէ կէլմիշ վէ կէլէճէք միւֆեթթիշլերին պաշընը աղրթ-սընլար, քէնտի տերտլերինի օն-լարա աշսընլար, շիքեայէթլերինի պէյան իթսինլեր, տավալարընը նիզամն վիգայէ իթսինլեր, վէ մատեմ քի միւսթագպելլերի, չիմ-տի իթթիխաղ օլունճագ թէհտա-պիրի ըսլահեեէ մերզուլթ տուրմատեմ քի օ թէհտապիր, իհ-թիյաճաթը մահալիյէյէ մուվա-ֆիգ օլմասը մէշրութ տուր, վէ մատեմ քի քէնտի իհթիյաճաբընը քէնտիլեր հէր քէսանէ էվվէլ վէ հէրքէստէն էյի պիլիրլեր, լաղըմ տըր քի, շիքեայէթ իթտիքլերի էնվայի սիկյաթը տեգ ուրէֆինի միւճիպ օլաճագ չարէլերի եօլուն-տա վէ նիզամընտա պէյան իթ-սինլեր, պա խուսուս քի Էրմէնիս-թանտա, վէ գօմիսեր վէ գօնսօ-լօս կէօնտերիմիշ օլան սայիր մա-հէլլերտէ սուի իտարէ վէ թէատ-տիյաթ հալէա տէվամ իթմէքտէ պուլունտուգունտան, պու հալը էսէֆ իշթիմալ, միլէթաշլարը-մըզըն, զաթէն հագդը օլան տա-վալարընը պիր դաթ տահա թագ-վիեէ իթմէքտէ տիր։

Իշթէ, վիլայաթ միլէթաշլա-ըրմըզտան, աղ չօգ իշ պիլիր վէ դալէմ թուտար վէ իքի սեզ սեյ-լեեէպկիր զէվաթ իչիւն, քէնտի հըսսիյաթը միլէթբերլերանելե-ըրինի վէ վաթանբերվերանելերինի իսրազ վէ իսպաթ իտեճէք պիր պէօյիւք ֆուրսաթ աչըրմըշ տըր, վէ մէմուլ իտէրիզ քի, եօհտալե-ըրինտէ պուլունան չու վազիֆէյի ազիմէվ մանէվիեէեի լայզդը-յա թագտիր իտուպ, միճիպինճէ հարէքէթ իտէրէր, պա խուսուս քի, պէօյէ եաբարագ, տէյիլ եալընըզ քէնտի միլէթլերինէ, պէյքի տէվլէթէ վէ ումում վաթա-նատա պիր պէօյիւք իսրամէթ էյ-ֆա իթմիշ օլաճագ տըրլար։

Մատեմ քի ըսլահաթտան պահս իտէյօրուզ, պուրատա պիր դա-վիս աչարագ, խուսուսի պիր մե-սելէյէ տայիր պիր դաշ սեզ սեյլէմէք իսթէրիզ։

Վան վէ Էրզրում միլէթաշլա-ըրմըզ, Քիւրտլերին եէնի զուլ-լարընա տայիր Տէրսաատէթէ շի-քեայէթ իթտիքլերի վագթի, Վանտաքի ինկիլիզ գօնսօլօս վէ-քիլի եիւզ պաշը Գէյթընը վէ Էրզրումտաքի ինկիլիզ պաշ գօն-սօլոսու պին պաշը Թրօթթընը Քիւրքօֆիլ վէ Քիւրտօֆիլ, եանի Թիւրք վէ Քիւրտ մուհիպպի օլ-մալարընտան տօղայը խօշնուտուզ-լուգ պէհան իտիյօրլար։ Իլք ա-ղըզ պունա քիմսէ պիր շէյ տե-եէմէզ. չիւնքի, էկեր Թիւրքօ-ֆիլ տէեերէք, Թիւրք տէվլէթի-նի իսթիզամ իտէն անլամալը իսէ, պունտան տէյիլ միւթէշէքքիր, պէյքի միւթէշէքքիր օրմամըզ լա-զըմ կելիր քի, մէմլէքէթիմիզտէ օթուրան վէ իշլերիմիզտէ նէզարէթ իտէն գօնսօլօսլար, մէթպուումուզ օլան տէվլէթէ տօսթ պուլունու-եօրլար, պա խուսուս քի, թաշ-բալը միլէթաշլարըմըզին միւ-թէզարրիր օլտուգլարը սիկյաթ-տա, տէվլէթէ պիր շէյ տէնիլէ-մէյիպ, շայանը թագպիհ օլան-լար, օ տէվլէթին էմրլերինի իճրա-եա մէմուր օլան ատամլէր տիր։ Մր. Գլէյթընը վէ Մր. Թրօթթընը, օ տէվլէթի մի իլթիզամ իսթիյօր-լար, եոգսա օ մէմուրլարը մը։ Քէզալիք, հէր քէս պիլիր քի, Քիւրտ տէեերէք զաղապ վէ նէֆ-րէթ պէհան իթտիյիմիզ ատէմեր, թէքմիլ Քիւրտ գավմը օլմայըպ, օ գավմին, տէվլէթ վէ միլլէթի, գա-նուն վէ գուրան թանըմայան, վէ թանըմագ իսթէմէեէն պիր գըսմը տըր. չիւնքի, պիր միլեօն գատար Քիւրտ վարտըր տէնիլտյի վագրթ եինէ հէր քէս պիլիր քի, պունլա-ըրն քուաֆֆէսի տէ ասը, հայատուտ, զալիմ վէ գանլը գաթիլ տէյիլ տիրլեր։ Իմամ շու սօն իւչ սէնէ-լեր զարֆընտա կէօրիւմիւշ օլ-տուղու կիպի, չարգտաքի միլլի-լյէթ տավալարրը քէնտի մէնա-ֆիինէ մուվաֆֆագ սուրէթատ գուլ-լանմազը ատէթ իթթիխաղ իթ-միշ օլան, վէ պինաէն ալէյհ, օ տավալարրն մահիյէթ վէ էհէմմի-յէթի, քէնտի թութտուղու մէսլէ-քէ միւթէվագգըֆ օլմայան ինկիլիզ հիւքիւմէթի. . . . Քիւրտ գավմը-նըն հարպճույանէ (--ոլլոյ+)խասսի-յէթլերինի նաղարը էհէմմիյէթէ ալարագ, վէ տահա սայիր միւթա-լաաթլա, Քիւրտ գավմիեեթինի իլթիզամ իթմէքտէ պուլունմուշ օլապիլիր, վէ քէնտի մէմուրլարը տա Էրմէնիսթանտա այնի մէսլէ-քէ սիւլիւք իթմէքտէ օլապիլիր-լեր։ Ֆագաթ, Մր. Գլէյթընը վէ Մր. Թրօթթընը, Քիւրտլերի իլթի-զամ իթտիքլերի վագրթ, պիզիմ մահուտ ՃԷԼԷՆԷ Հ-Ա-Ա-Ի իլէ Թէր-ճէմանը Հ-Ա-Ի-Ա-Ն կիպի, հէպսինի տէ պիրպիրինէ՞ մը գարըշարրը-յօրլար, վէ ասը Քիւրտ իլէ միւթի Քիւրտ, մուվերը Քիւրտ իլէ զարարսըզ Քիւրտ մէյանընտա ֆարգ գ՞օմայօրլար մը։ Լիվէլա պուրալարընը պիմէք ֆարզ տըր, վէ էրպէթթէ, Էրզրում վէ Վան միլէթաշլարըմըզ, լիւզում կէօ-րէճէք օլուրլար իսէ, պու ֆարգ-լարը, Մր. Թրօթթընա վէ Մր. Գէյթընա թէֆհիմտէ գուսուր իթմէքէր, վէ պինաէն ալէյհ, քէնտիլերին ըսլահաթ տավաը, օ եիւզտէն սալա միւթէզարրիր օլ-մաղ։

Պունունլա պերապեր, գա-թիէն Քիւրտ գավիրընը իլթիզա-մը, ատալէթ վէ մեհէնիյէթէ, վէ հաթթա ինկիլիզ մէնաֆիինէ նէ տերճէճ մուզայիր օլապիլիր ի-տուկինէ տայիր, Էրմէնիսթան միլէթաշլարըմըզ, պէր վէճճէլ աթի պաղը միւթալաաթ տա տեր-մէյան իտէպիլիրլեր։

(ՅԵՎՈՒԹ ԲԱՐԻ ԷՐԻՆԻՆ.)

Բ.

ԶԱԹՐ ՇԱՀԱՆԷ

ՎԷ

ԲԱԲԱ ՀԱԶՐԷԹԼԷՐԻ

—

Օն Ինչիւնճիւ Լէօն Բաբա հազրէթ-լերի վէ զաթը հազրէթի Բատիչահի մեհանընտա մալիւմ օլան Էրմէնի Գա-թօլիք մէսլէսինտէն տօղայը ճէրբեան իթմիշ օլան ամթիտէքի մուքեամէպ Մէ-ֆոն Գ-Ռ-Ա-Ի նամ բիսալէտէն թէրճէմէ օլունմուշ տուր։

Բատիչահը Օսմանիյան չէվ-քեթլու, գուտրեթլու Ազտ-իւլ-Համիտ-խան հազրէթլերինին հուզուրը մէպլինուշուրլերինէ,

Բօնա 28 Ապրիլ 1879

ԺԴ. ԼԷՌ ԲԱՔԱ

Շեվքեթլու վէ գուտրեթլու հիւքիւմատը մէպլի տիսար հազրէթլերի խաքիրայի վալլէ-բինէ էյֆայի ֆէրիզէյ սէլամատ սօնրա,

«Կիլիկիա Բաթրիգ ի հիւրմէթլու գարնատաշըմըզ բիւրպէթլու Հա-սուն էֆ. հազրէթլերինին ճանիպի սէնիիլ ճէվանիպի հազրէթի շէհ-բիյարլերինատէն իթա պույրուլան պիր գէթա պէրաթը ալիշան վասի-թասըյլա, քէնտի վէքեալէթի մէշ-բուէլերինտէ իպդա պույրուլմուշ օլուղու, վասըը սամիյը մէմ-նունիյէթ օլուպ, պիրի ֆէվգէլ-ատէ մահզուզ գըլըը։ Պիր մա-գուլ վէ միւնէվվէր մէսլէք էսէրի պուլունան չու իճրաաթը հաքի-մանէ իլէ, զաթը Շահանէլերի, զայրէթլէ սատրդ օլան Էրմէնի Գաթօլիքլերինի, էն գավի պաղ-լարրա քէնտի թանթը ալիպանթ-լարընա բաստի իթմիշ օլտուգտան մատտա, պիզիմ թէչէքքիւրաթը ազիմէմիզի միճիպ օլմուշ, վէ հէր մէզհէպ վէ հէր միլլէթտէն պուլունան ումում Գաթօլիքլերին տէրուունինտէ, մէսրուրիյէթ վէ մինէթտարլըգ հրսսիյաթը թէվ-լիա իթտիրմիշ տիր։ Պինաէն ալէյհ, չու թէչէքքիւրաթըմըզը, պիրտէ, տէյիլ եալընըզ Էրմէնի ճէմաաթը, պէյքի, թէպպայը շահանէլերին-տէն պուլունան սայիր պիւթիւն Գաթօլիքլեր հագդընտա, քէնտի զիգրյէմէթ լութթարընը վէ միւ-էսսիր հիմայէլերինի պատէղին տախի տիրիզ պույուրմամալարը պապընտա զաթը հազրէթի բատի-շահիլերինէ վագի օլան ըէճամը-պէն գապուլ պույուրուլմասը, թա-բրաքը շահանէլերինտէն միւթէ-մէննա տըր էֆէնտիմ։

«Պու իւմիտլէ, Զաթը հազրէ-թը բատիշահիլերինին թէզայիւ-տիւ էօմր վէ իգպալլերի վէ վասի վէ գուտրեթլի տէվլէթինին ա-զամէթ վէ իսթիրահաթը իչիւն տուաճը գալբրրզ։

—

Ս-ՐԷՐԻ ՀԷՎԱԴԱՆԻ ՀԱԶՐԷՆԻ ԲԱՔԱՆԻ

«Հաչմեթլու, էսաէթլու, մէ-վէտատեթլու տօսթը վէֆաքեարը-մըզ Լէօն Բաբա հազրէթլերինին ճանիպի չէրաֆէթ բէնահիլերինէ.

«Ռիթպէթլու Հասուն էֆէնտի հազրէթլերինին Էրմէնի Գաթօլիք Բաթրիգլիյինտէ թաստիգինի միւ-թէազրպ Զաթը շէրիֆանէլերի-նին հիսս իթտիյի մէմնունիյէթի միւպէյյին օլմագ իւզրէ թարա-ֆըմա իրսալ իթտիյի նէմիգայի տօսթանէլերի եէտիմէ վասըլ օլ-տու։

«Շու միւնասիպէթլէ ըզհարընա հիմմէթ պույուրմուշ օլտուղու հրսսիյաթը տօսթանէտէն տօղայը Զաթը հազրէթը շէրաֆէթբէնա-հիլերինէ թէչէքքիւրիմի պէեան-լէ պէրապեր, քէնտի շէրէֆի վէ սատատեթլերի իչիւն միւտայիմթէ-մէնինիյաթտա պուլունտուղումու պէյանա միւսարաաթ իտէրիմ, վէ էմինիմ քի, զաթը շէրիֆանէլե-րինին նիյաթը խայրխահանէլերինէ թէվֆիգդէն, բիւրպէթլու Հասուն էֆէնտի հազրէթլերի քէնտի մէ-մուրիեեթինի սատտգաթլա իֆա իտեճէք տիր։

«Հրսսիյաթը տօսթանէ վէ խա-լիսանէլերիմի գապուլ պույուրուպ, հադգմտա բէք գըյմեթլի օլան տօսթլուղունուզուն տէվամը-նը, թարաֆը շէրաֆէթբէնահիլերին-տէն թէմէննի իտէրիմ։»

Շապան, 1296. (1879, օգոստ.)

ՀԱՄԻՏ

ՄԷԲԵԱԹԻՊ

—

Վան մուխպիրիմիզտէն ալը-ղըմըզ տիւնքի մէքթուպտան պա-գիյէսի.

ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

Սեպտ. 2 կիրակին Ազգանուէր ընկերութեան լարանը սովորական չատ աւելի բազմութիւն մը թափած էր, վասն զի լսուած էր թէ Պ. Մանդինեանց վէ վասիլեան էֆ. ատենախօսել հրաւիրուած են այն տեղ։ Մեծ անհամբերութեամբ կը սպասէր ժողովուրդը. ճիշդ որոշեալ ժամին ներս մտան ամենքը, բայց դեռ նորա չկային, երեւիա եպիսկոպոսն ալ եկած էր, չատ չ'անցաւ Պ. Մանդինեանցն եկաւ. բայց դեռ Վասիլեան էֆ. չկար։ Ինչպէս երբեմն Եգիպտացիք կը վազէին Ա-գիսիզայոս տեսնելու, այդպէս կը ցանկայինք Արարատեան ընկերութեան կրակոտ մի անդամն տեսնել որով գաղափար մը կառնէինք թէ ի՞նչպէս անձինք են Ա-րարատեաններն։ Որոշեալ ժամն քառորդ անցած էր, ահա լսարանին տեսուչ Պ. Մ. Նաթանեան ներս մտաւ, երիտասարդ մը թեւ տուած իրեն զուգընթաց կը քալէր և ահա դա էր Վասիլեան էֆ։ Ներկայ ժողովուրդը խորին պատկառանօք կը դիտէր զայն ինչպէս նաեւ զՊ. Մանդինեան։ Ցեսչի ներս մտնելէն անմիջապէս եաք լսարանը բացուեցաւ, և զանազան զործողութիւններէ եաք որք սովորական են, ատենախօսեցին նաեւ Պ. Մանդինեանց և Վասիլեան էֆ։ Առաջինն Մանկավարժութեան վրայ խիստ հմտութեամբ, երկրորդն ազգի յառաջդիմութեան համար գործելու մեծ պարտաւորութեանը վրայ. առաջինն խօսքերն իբրեւ մանագետ մանկավարժի ուսուցչական ձեւ մ'ունէին և չատ ծանրակշիռ էին, երկրորդինը իբրեւ գործող ազգային երիտասարդի մը, թէ՛ փորձառական էին և թէ ազդու և եռանդոտ։ Քիչ ատենախօսութիւններ այնչափ ուշադրութիւն գրաւած են որչափ այս երկու ատենախօսութիւններն։

Հետաքրքրութեան արժանի է նաեւ այն տեսարանը որ տեղի ունեցաւ երբ Վասիլեան էֆ. Ա-րարատեան ընկերութեան վարժապետանոցը մտաւ։ Բոլոր աշակերտներն վայրկեան համբերով զայն տեսնել կը սպասէին, զի վասիլեան էֆէնտիի անձին վրայ տեսնել կը ցանկային այն ընկերութիւնը որ անման չնորհքներով կը խնամէ՝ զիրենք՝ մասակարարելով իրենց մտաց անդեան վերաբերեալ ամէն պիտոյքներ։ Նոյնչափ ալ Վասիլեան էֆ. անհամբեր էր աշակերտներ տեսնելու, որոց յառաջդիմութեան համար այնքան քրտինքներ թափած էր իւր ընկերաց հետ ի Կ. Պոլիս։ Համառօտ ասել, չատ սրտաշարժ էր տեսարանը։ Երբոր Վասիլեան էֆ. Բ. դասարան կը մտնէ, աշակերտներն ինքնաբերաբար մէկ մէկ ուղերձ գրած լինելով կը կարդան նորա առաջ։ Կը յուզուի նա և անմիջապէս կը սկսի խիստ ազդու խրախոյս և քաջալերական մը խօսիլ իրենց։ Աշակերտներն իրենց ուղերձին մէջ գրած կը լինին թէ՝ Արարատեան ընկերութեան անհամեմատ երախտեաց ոչ ինչ կրնանք փոխարինել, բայց թէ նորա տուած դաստիարակութեան հաւատարիմ գտնուիլ, եւայլն։ Վասիլեան էֆ. կը պատասխանէ թէ արդէն Արարատեան ընկերութիւնը ոչ այլ ինչ կը սպասէ ի ձէնջ, այլ միայն ծառայել հայրենեաց։ Յետոյ կը յարէ թէ ընկերութիւնը քանի որ զձեզ յառաջադէմ գտնէ, այնչափ կը բազմապատկէ իւր աշխատութիւններն ձեզ համար։ Օգոստ. 27 ըդ օր որ Վասիլեան էֆ. Վարժապետանոց մտաւ, Վարժապետանոցի աշակերտաց համար ամենամեծ ուրախութեան մի օր դարձաւ։

Սեպտ. 3ին երբ կը մեկնէր Վասիլեան էֆ. բազմաթիւ պատուաւոր անձինք յուզարկաւոր գնացին նմա մինչ գրեթէ 2 ժամու ճանապարհ։ Ճանբայ ելնելէ առաջ Վսեմ. Մ. Գէորգ պէյ Գալ-

ճեանի պատշգամն հրաւիրուեցաւ մինչև որ յուղարկաւորներ հասան և այնպէս մեծ շքով ճամբու դրուեցաւ։

Իսկ Պ. Պ. Մանդինեանց և Մատաթեանց դեռ այստեղէն 3—4 օրէն պիտի մեկնին Ցիղիս. այնտեղ պիտի որոշուի թէ երկրագործական և ուսուցչական վարժարաններն ուր պիտի բացուին վաղն Մուշ թէ Կարին։ Երկրագործական համար տեղեկագիր չինելու պաշտօն ունեցողն Պ. Մատաթեանցն է, իսկ Պ. Մանդինեանց Մանկավարժական վարժարանի համար հետազօտութիւն կանէ։ Պ. Մանդինեանց Արարատեան Ընկ. վարժապետանոցը և բոլոր գիւղային նախակրթարաններն ստուգեցաւ և ամէն բանի տեղեկանալով՝ այժմ այս գաղափար կազմեր է թէ Արարատեան Ընկ. վարժապետանոցը բաւական է այս երկրին համար։ Իսկ Պ. Մատաթեանց կը ցանկայ Ցըլդիսի մէջ գործն այնպէս դարձնել որ երկրագործական վարժարանը՝ Վանայ մէջ լինի, զի հաներէ այս տեղին։ Այս մասին դեռ յաջորդ նամակով ալ պիտի գրեմ։

ՍՄԲԱՏ

Էտիրնէ մուսուլրիմներէն հոկտ. 30 թարիխէն կէլեն մէքթուպ մը։

. . . Լիֆէնտի,

Շու կիւնլէրտէ կէլիպօլուտան պիր տօսթ վասըթասը.յա ալընան պիր մէքթուպտա ամի իւզ գիբ տրգգաթա չայան վուգուաթ օգունմուշ տուր։

Կէլիպօլու սաքինլէրինտէն Գամպուր Աբրահամ նամ քիմսէնէին 15—16 եաշընտա պաքիրէ քերիմէսի Աննա պունտան տէօրթ այ մուդատտէմ պիր Օսմանլը գարը. ը թարաֆընտան իսֆալ խտլէրէք գարընը էվինէ վէ օրատան տա պէլտէնին հաքիմի էֆէնտիյէ թէսլիմ օլունարագ, գըզըն Օսմանլը օլաճաղը պէյան օլունուր։ քէյֆիյէթ միլէթ թարաֆընտան խապէր ալընտըգտա Տէր Խորէն հայր հաքիմին նէզտինէ կիտէրէք գըզըն քէնտինէ թէսլիմ օլունմասընը թալեպ իտէրսէ տէ, հաքիմ էֆէնտի գըզըն պալնէղ օլմասը. ը ճիհէթլէ հիւքիմէթէ կէօթիրիլտիկի ճէվապընը վերիր։ Տէր Խորէն հայր տախի հէման բէսմի պիր թահրիր իլէ մէզպուրէ գըզը միւսլիմանի օլաճաղընտան մուամէլէյի նիզամյէնին իճրասը զրմ. նընտա քէնտիսինին հիւքիմէթէ կէլմէսինի հավի պիր տավէթնամէ ալը, Տէր Խորէն հայր իսէ քէնտուսինին օրատա վէքիլ պուլունտուղունտան, վէ եէտինէ պէօյլէ մէղունեյէթի հավի պիր էմրը մախսուս պուլունմասընը. տան միւրաճաաթ իթմիշ օլտուղու բաթրիգխանէտէն էմր ալընմատրգճա նէ մուամէլէի բուհանէյէ իճրա իտէպիլիր, վէ նէ ալ իճրա օլունտուղունտա հապըր պուլունապիլիր օլտուղունու պէյան իտէր։ Պունուն իւզէրինէ հէնուզ իւչ պէշ կիւն կէչտիքտէ, մութասարրըֆը միւշարիէյհ թէբբար պիր զապթիյէ վէ սօնրա պիր օնպաշը վէ տահա սօղրա պիր չավուշ կէօնտէրէրէք եէնէ մէղքիւր խըզմէթի իյֆա իթմէք իւզրէ Տէր Խորէն հայրըն հիւքիւմէթ գօնդրնա կէլմէսինի իսթէր, վէ հաթթա թէհտիտ պիրէ իտէրսէ տէ, բաբաղը մուամիլէյհ ըսրար վէ էվվէլքի ճէվապընտա սէպաթ իտէրէք, մէզքիւր թէքլիֆէ ըէտտ իլէ ճէվապ պիրլէ, զէզդան քէնտիսինէ թէսլիմ օլունմասընը թալեպ իտէր։

Օլ վագթի մութասարրըֆի բաշա հազրէթլէրի, (պէսպէլի չուֆգրագրայը մանթըզճա գանունը էսասիտէն իսթիխրաճ իթմիշ օլմալը) գարար վէրիր քի, «մատամ քի էրմէնիլէր խրիսթիյան ալը վէ Ռումբար տա խրիսթիյան տըրլար, պիր էրմէնի բաբաղը օլաճաղընա պիր Ռում բաբաղը օլմասընտա պէյլիս եօգ տուր տէյէրէք, էրմէնի բաբաղընա իճրա իթիրմէք իսթէթիքլէրի վազիֆէյի օրատա մէվճուտ պուլունան պիր Ռում բաբասընա հավալէ իտէրլէր, վէ օ տախի վազիֆէի ռուհանիյէսինի իճրա իտէր, մէճլիստէ գըզըն միւսլիման օլտուղունա տայիր մաղպաթասը եաբըլըր, միւմէիզլերտէն խայրուլլահ էֆէնտի իսմինտէ պիրինէ թէսլիմ իտէրլէր, վէ պիր միւտտէթ սօնրա էվլէնտիրիրլէր պիթթիր կիտէր. մուախխարէն բաթրիգխանէտէն պունա տայիր պաղը եվամիր վէ թալիմաթ կէլմիշ իսէ տէ, զաթէն իշ իշտէն կէչմիշ օլտուղու վէ պիր սէմերէ կէօրիւլէմյէճէկի էֆէնտիրընա մէպնի, մէվզրի իճրայէ գօնուլմաղտան վաղ կէչիլմիշ։

Պու մաղուլէ վուգուաթլար չիմտիյէ գաատր կէօրիւլմէմիշ նատիր էլվուգու մէվատտան օլմայըպ, պիտիկրճէ տէֆթալար կէօրմիշ վէ իշիթմիշ օլտուղումուզտան, զարայիպ նէվինտէն ատտ իտէմէյիզ, ֆագաթ եալընըզ չուրասը էկէր եանընմազ իսէք հարիրմընը կէլիր քի գանունը էսասի պու կիպի չէյլերի թահթը մէմնուիյէթէ ալմըշ օլտուղու կիպի, Լոիրնէ վիլայէթինին գանունը էսասի վէ նիզամը մէտէնինին պիր մոտէլի օլմասընա չալըշըրըօր իքէն, կէլիպօլու սանճաղը տա Լոիրնէ վիլայէթինին պիր պէլտէյի միւմիզազէսինտէն սայըլըր . . . ։

ՆՇԱՆ ԷՖԷՆՏԻ

Մ ԱՐԳԱՐԵԱՆ

Կեանքը՝ երազ մ'է կը ցնդի կ'ըստուերանայ, իսկ երիտասարդութիւնը, դեղեցկութիւնը՝ ունայն զարդ մը, որ մարմնոյն հետ կ'ապականի, —և մահն է եղծանիչ հիւմը։

Այսպէս մտածեցին անուշտ մահկանացուք երբ անցեալ կիւրակի Գերեզմանոցն Արքեպիսկոպոս Նար-Պէյի սրտայոյզ խօսքերը կը լսէին։ —Ու կը պատարագէր և կ'օրհնէր Պէշիկթաշի եկեղեցւոյ մէջ, վաղամեռիկ երիտասարդի մը քաղցր յիշատակը։

Նշան էֆէնտի Մարգարեան, սիրասուն և միակ արու զաւակն Մարգարեան Աղնուատարմ և Նահապետական դերդաստանին, բարեկամաց և մերձաւորաց դժայրումն էր իր հեզ բարուք և համբոյր վարուք։

Ամէն անանձ՝ ոչք գիտեն հոգւոյ աչք նայիլ՝ և քննադատել մեռեալի մը գործերը, պիտի մեղադրեն մեղանչուշտ, թէ ինչո՞ւ չեմք ընդարձակեր իւր կենաց նկարագիրը, հոգւոյն մեծութիւնը և զգացմանց վեհութիւնը 'ի վեր հանելով, սակայն արդէն երկիցս՝ Նար-Պէյի սրբազան և բանաստեղծ լեզուն արժանաւորագոյնս նկարագրեց երիտասարդ մեռեալին կենցաղը, որոյ գերեզմանին վերայ բաւական առաւօտ լուսցած է մինչ ցայսօր. կը բաւականանամք, միայն իւր տարաժամ կորուստը ողբալով և խոնարհելով անողոք ճակատագրին առաջ։

Իմաստասիրութեան անուտ քարոզներ 'ի զուր կը ճգնին խրատել զմարդ, սահման դնել իւր զգացմանց, մինչ ամեն անգամ տկար էակք մեռելոց դիակներ համբուրելով, չեն կարող անտարբեր մնալ իրենց կորստեան և չը մտածել պահ մը սոցա հետ խաւարչտին փոսին խորութիւնը չափելու։

Նշան Մարգարեան՝ մեր սիրելի և տարաբաղդ բարեկամը, երկար տարիներէ հետէ երիտասարդ օրերու թշնամի ախտի մը մատնուած և բժշկական անկատար դիտութենէ յուսահատ գարշած էր սոյն վշտալի կենցաղէն, և կաղօթէր միշտ մեռնել ազատելու համար այս մահաշունչ ախտին սայրասուր ճիրաններէն։

Զուներէ խորշում իւր ճակատն, վասընն զի հազիւ քսան և ութը տարիներու պարտիզին մէջ կը թեւակոխէր։ — Զուներէ աչէր շլացուցող, բայց իւր գեղեցկութիւն կերպարանի վերայ կը կրէր այն համեստ ցոյցաւորը, զոր վաղամեռիկ էակք ունին երբ 2 կանգուն երկայնութեամբ և նոյնչափ խորութեամբ փոսի մէջ կը գլորին։ — Քայլերը՝ խիստ յամր էին, կարծես օտար էր երկրին, և չէր ուզէր յարել իրենն, կ'ըստպասեր ամեն վայրկեան իւր ուեւտաբեր հրեշտակին հրաժեշտ տալու այս արտասուաց հովտին և յանձնելու ոգին յԱստուած։

Հասա՛ւ, հուսկ ուրեմն, երկնից Մուսայն և տարաւ Նշան Մարգարեանը Հայ աշխարհին յեղեմ լուսեղն անմահութեան։

Ե՛ղիր, ողի՛

Բ.

Սև երազ մ'էր օր մը դողդոջ
մղեց զիս փոսի մ'առջին
Ուր քար կորած սիրտ 'ի թնդոջ
դագաղի մ'աչքս յաւած էին։

Դոյրեան

Վաղամեռիկ բանաստեղծին պէս, Նշան Մարգարեան ևս յուսահատ իւր տառապանաց կենցաղէն և մահուան ծարաւի, երբ Ոսկեքաղաքի մէջ, բարեկամաց հետ անցնէր մարդկութեան վերջին հանգստարանի խառաջէն, կ'ըսէր —«բարեկամք ի՛մ, քիչ «օրէն մահիս տուէնէս հոս պիտի փո«խադրի, և ամեն անգամ երբ անցնիք այս նուիրական վայրէն . . . «յիշեցէք ձեր սիրելի Նուչիկը, և «արտասուաց կաթիլ մը նուիրելով «ցուրտ չիրմիս, աղօթեցէք որ գտնէ «Հոն՝ յաւիտենականութեան մէջ վա«ռի երիտասարդութեանս ջահը»։ —

Նշանիկն երիտասարդ, այս բառերը արտասանելով, իւր հառաչանք կ'արձակէր, և ընկերաջ դրկին մէջ նուաղած կը մնար։

Վերջապէս, ահա իրականացաւ վատաբաղդ Նուչիկի կանխատեսած աղէտը, և հոն՝ սև հողին մէջ փոխադրեցաւ մահիկը։

Մահաբուք ժամը հնչելուն դեռ մի ժամ կար, երբ իւր խանդակաթ մօր բազկացը մէջ սիրիկ խօսքեր կուղղէր . . . ճարտասան լեզուով մը կը համոզէր զիւր մայր չ'արտասուել իւր մահուան վերայ . . . ներում կը խնդրէր գորովանօք, երկար ատենէ 'ի վեր իւր ընտանեաց և բարեկամաց վիշտ և անձկութիւն պատճառած լինելուն . . . դողդոջուն և ցուրտ շրթներով համբուրէր ստէպ իւր սիրելի մօրեղբայր Վսեմաշայլ Յարութիւն պէյ Տատեանի ձեռքերը որ իւր անկողնոյն քով նստած արտասուաց հեղեղներ կը թափէր, քեռորդւոյն սրտի վերջին զօրաւոր բաղխիւնները տեսնելով։

Եւ ի՞նչ ազնիւ ոգի, քայլ մ'առած մահուան դուռը, տակաւին կը ջանայ որդիական պարտաւորութիւններ կատարել առ մայր իւր և ընտանիս։

Կը մոռնայ աշխարհը, կը մոռնայ երիտասարդութիւնը, փառքը, և մայն մայրը կը մտածէ որ անմխիթար պիտի մնայ իւր մահուընէ յետոյ։

Նշան Մարգարեան, վերջին տարբնապալից վայրկեաններուն մէջ, շատ զուարթ կը խօսէր, և ապրիլ ուզողները կը մեղադրեր։ Ուրախ էր՝ զԱշխարհ թողելուն համար, վասն զի զայս՝ գերեզման կը համարէր և գերեզմանը երջանկութեան օթեւան։ . . .

Տարաբաղդ մայրը, իւր թեւերուն մէջ սեղմած կիսաշունչ որդին, յուսահատ ունկն դնէր նորա ողեկեղ խօսքերուն, կ'ուզէր սանձել արտասուքը և սթափիլ այս մառախլապատ երազէն, բայց աւա՛ղ . . . չ'ուշացաւ դժոխադէմ մահը և խլեց կորզեց Նշանի եղերերգակ լեզուքնարին ջախջախ թելը։

Գ.

Մահն է երկնային ազատարար
Լամարտին

Մահկանացուք ամեն օր և ամեն ժամ տեսնելով այս տխուր տեսարանները, պէտք է մարի իրենց սրտերուն մէջ այն յոյսը զոր աշխարհի ունայնութեանց մէջ կը փնտռեն. — ապրիլ երկար, հարուստ, երիտասարդ և գեղեցիկ լինել այս տենջերով կուրցած աչեր երբ ակնարկ մ'արձակեն Մարգարեանի դամբանին վերայ. պիտի կարդան հոն՝ յայտնի, թէ այդ կարծեցեալ երջանկութիւնը ստուեր մ'է որ գերեզմանի սեմին մօտ կը ցնդի յԵթեր։

Եղկելի երիտասարդը՝ Մարգարեան և Տատեան Աղնուատոհմ տանց գարաստի ծաղիկը՝ կը վայելէր փառք և պատիւ, սակայն բոլորն ալ կարհամարհէր և ամեն վայրկեան իւր վերայ ծանրացած մաշայարական ախտին դէմ կը մաքառէր։ Աշխարհ իրեն համար արտասուաց ձոր մ'էր և երանութեան աշխարհը յաւիտենականութեան մէջ կը փնտռեր։

Եւ ի՞նչ եմք մեք հոս։ — Ոչ միթէ տարաբաղդ եմք իտէական աշխարհէն ճակատագրին հլու գերիներ, միշտ հալածանք տառապանք կրեմք, և բաղդին ծանր հարուածներուն ներքև ճնշիմք։

Ես կ'օրհնեմ այս գերեզմանը, վասն զի «ազատարար» է—ինչպէս կըսէ Լամարտին—և ազատեց սիրելի բարեկամս Նշան Մարգարեանը իւր դառն կենցաղէն։

Կ'օրհնեմ իւր քաղցր յիշատակը դամբանական կտաւին մէջ, և չը պիտի մոռնամ իւր հարազատաց հետ արտասուաց ցօղեր ձօնել և ծաղիկներ սփռել իւր ցուրտ չիրմին վերայ ինչպէս Երկինք կը սփռէ իւր Աստղեր։

2 հոկտ. 1879 Ն. Փափազեան
Պէշիկթաշ

ԷՐՄԷՆԻՍԹԱՆ

—

Թէ՞ոչ վէ Զերեւ մահաճիլէրի. —Դարտուտի Էրմէնի մէթրիպլէրէն ֆաքանմասը. —Պայազիտ ոսնճաղընտա անալէնին ղարուբէրի հալէ։

—

Պու սէրնամէլէր իլէ, տիւնքի Մանչէսթրէուն Ինկիլիզճէ գէսմընտա աթիոնէքի մէքթուպ կէօրիւմիշ տիւր։

«Էրզրում 4 հոկտ.

«Պիր գաչ մահտան պէրու քիւլլիյէթլի Թիւրք վէ Զէրքէս ֆամիլիալարը Ռուսիա հուսուտունունկէչիպ պու Թարաֆլարա հիճրէթ իթմէքտէ պուլունմուշլար իսի, վէ չիմտիյէտէք պու նէվ պինլէրճէ ֆամիլիալար վիլայէթիմիզտէ եաբըլմըշ տըրլար։ Շիմտի, Գարս սանճաղը խրիսթիյանլարընն տա հիճրէթ իտէճէքլէրի մէլհուզ պուլունույօր։ Ռուս հիւքիւմէթի Գարստաքի կէրէք էրմէնի վէ կէրէք էրմէնի բրոթէսթան մէքթէպլէրինի գաբաթմըշ օլմաղա, պու չէյ, Գարս ճիհէթինտէ միւթէմէքքին պիւթիւն էրմէնիլէր միյանընտա հէրէճանը ազիմի մուճիպ օլմուշ տուր։ Պու թէտպիրին իթթիխաղընա տայիր չու սէպէպ պէյան օլունույօր քի մէզքիւր էրմէնի մէքթէպլէրի իչուն հիւքիւմէթ թարաֆընտան նիղամն միւսատատ վէրիլմէմիշ իսի։ Հալ պու քի, պիւթիւն մէքթէպլէրի գաբաթմատան տա սատէճէ միւսատատ վէրմէք գապիլ օլապիլիրտի։ Իմտի, ա. չիքեար կէօրիւնիյօր քի, Ռուս հիւքիւմէթի, էրմէնիլէրին քէնտի թէմէննիյէթը միլլիյէթլերինի ըղհար զրմընտա չիմտիյէ տէկին նայիլ օլտուգլարը սէրպէստ թիրէ միւսատատ իթմէք նէտէթինտէ տէյիլ տիր։ Էրմէնիլէր պու իչտէ քէնտի հագգլարընտա պիր զուլմ միւշահէտէ իթտիքլէրինտէն, Ռուսիա թօբրաղը իւզէրինտէ գալմագտան իսէ, Թիւրք հիւքիւմէթի թահթընտա եաշամագըղա գարար վէրիյօրլար՝ Թիւրք հիւքիւմէթինին սուի իտարէսի նէ տէրէճէ միւսելլէմ տախի պուլունսա։ Շիմտիէն պաղը խրիսթիյան ֆամիլիալար պու Թարաֆա հիճրէթ իթտիլէր, վէ էյէր Ռուս հիւքիւմէթի, շիմտիքի մէմնուութ վէ միւսատատսիզլիք բօյիթիգասընը Թէրք իթմէզ իսէ, իւք պահարտա Ռուս Թօբրաղընտան խրիսթիյանլարընն պու Թարաֆահիճրէթի քէսպի վիւսաթ իտէճէք տիր։

«Էրզրում Ինկիլիզ գօնսօլօս վէքիլի եիւզ պաշը Իվիրէթի, Պայազիտ սանճաղընա վագի օլան սէեահաթընտան ավտէթ իթտի։ Մուսմիլէյհ, օլ Թարաֆլարտա ահալիյէ, —քի պունլարընն պիր պէցիլիք գըսմը ալսիրէն Ռուսիատան քէնտի գարիյէլէրինէ ավտէթ իթմիշ իսիլէր։— բէք սէֆիլ պիր հալտէ ֆպուլմուշ տուր, չինքի զալիմ ֆիւրտէր վէ աճ ասքէրլէր, ահալիյի մէզքիւրէյի բէք զիյատէ ըղրար իթմէքտէ իսիլէր։ Օլ Թարաֆլարտա անդարիպ գըթլըդ պաշլամասընտան խէվֆ օլունտուղունտան, իմտիա օլունույօր քի, եիւզ պաշը Իվիրէթին Թէպլիղաթը պին պաշը թրօթթրրն Թէպլիղաթը յալ Թէէքիտ օլունարագ, օլ Թարաֆլարա զէնսայիր իրսալընա հիւքիւմէթի իսքեաթ իտէպիլէճէք տիր։»

ՇԱՐԳ ՄՈՒՀԱՐԷՊԷՍԻ

ԹԷՔԻՐԴԱՐ ԲՈՒՄԷԼԻ ՃԻՀԷԹԻ

Սգօպլէէֆ գօլ օրտուսունուն կէլիպօլու վէ Մթամպօլ իւզերինէ ասղրու եիւրիւիշի—Ժէնէրալ Սթրուգոֆուն սիւվարիլէրի հարէքէթլէրինտէ տէվամ իտէրլէր։

(677 Նոյեմբրեան պէվամ)

Մուսմիլէյհ ժէնէրալ Թէքիրտաղընա պիր միւֆրէզէ էրսալ իտուպ, Ռուսլար չէհրէ կիրէր կիրմէզ էհալիտէն սիլահլարը Թօքլատրար, վէ քիմսէյի վաբօրա պինմէյէ պրրագմատրլար։ Գաչամայան պաղը Զէրքէսլէր վէ մուհաճիրլէր Թէսլիմ օլտուլար։ Եալընըզ պիր Զէրքէս պու Թէնպիհէ գարշը տուրուպ իթաաթ իթմէտիկինտէն, դուրշունա տիզիլի։

Յունվար 30 տա սէյէար միւֆրէզէ Սիլիվրիյէ միւթէվէճիհէն հարէքէթ իտուպ, պու չէհր Զօրլուտան կիթմիշ օլան Օսմանլը սիւվարիսկյէ էքի թապուր ասքիրի նիղամյէ թարաֆընտան իշղալ օլունմուշ իսի։ Լաքին մէզքիւր միւֆրէզէ եօլտա իքէն ումումի օրտուկեահատան էմր կէլտի քի, մահալը մէզքիւրու սրզըշտըրմասընն, զնրա էրթէսի կիւնիւ միւթարէքէ իմզալանճագտը։ Պունուն իչուն մէզքիւր միւֆրէզէ հիչ պիր Թէչէպպիւսաթը հարպկյէտէ պուլունմադսրզընն, չէհրը մէզքիւրուն գարշըսընտա եէրլէշտի։ Էրթէսի կիւնիւ խապէր կէլտի քի, միւթարէքէ ահքեամընա Թէվֆիգան Սիլիվրի իշղալ օլունճագտը։ Ժէնէրալ Սթրուգոֆ պու պապտէ Հիտայէթ բաշայա պիր միւքեալէմէ մէմուրու իրսալ իթտի իսէ տէ, բաշայի միւմայիլէյհ ըէտտ իլէ ճէվապ վերտիկինտէն, Ժէնէրալ պիղզաթ չէհրէ կիտուպ բաշայը գօնագտա պուլտու վէ ալտըղը էմրի օնա կէօսթէրտի։ Բաշա պունա ճէվապէն քէնտիսինէ եօյէ պիր էմր կէլմէտիկինի, վէ պու պապտէ պիր կէօնա Թալիմաթը օլմատըղընը պէյան իթտի։ Հաթթա միւթարէքէ ապտ օլունտուղու տա ըէսմէն քէնտիսինէ իշար օլունմամըշ օլտուղունան, Ռուս Ժէնէրալընը Թալէպինէ մուվաֆֆագաթ իտէմէղ իտի։ Սթրուգոֆ պունա ճէվապ վիրէրէք տէտի քի, եա պաշ գօմանտանընտան ալտըղը իշ պու էմրի իճրա իտէճէքտի, եա եօգսա ըէտտ օլունտուղու Թագտիրտէ՝ Թօքլատրընը գուրուպ, չէհրի Թօքա ԹուԹաճագտը վէ պիրա չարթ Թէսլիմէ մէճպուր գըլաճագտը։

Պունուն իւզերինէ Հիտայէթ բաշա չէհրի էքիյէ Թագսիմ իտուպ, միւթարէքէնին տէվամ իթտիկի միւտտէթճէ պիր նըսֆընտա Թիւրքլէրին վէ նըսֆը տիկէրինտէ տախի Ռուսլարընը իգամէթ իթմէսինի Թէքլիֆ իթտիկինտէ, Սթրուգոֆ սըրթընը չէվիրիպ՝ ճէվապ վերմէքսիզին օտատան տիչարը չըգտը. լաքին նէրտիվէնին հէնուզ եաբըսընա կէլմիշ իքէն, բաշա պիղզաթ արգասընտան գօչուպ, տէտի. «Ժէնէրալ, Ժէնէրալ, Պապը Ալիտէն պիր Թէլէկրաֆ կէլմիշ տէ պանա վէրմէյէ ունումմուշլար. քեաթիպ օգուտտ, չիմտի գանի օլտում քի միւթարէքէ սահիհէն իմզալանմըշ տըր, վէ Ռուսլարընը միւթալէպաթնա մուխալէֆէթ իթմէմ։» Հիտայէթ բաշա պու պապտէ էմրլերինի վերերէք պիր չէյրէք օսղրա երնէ Ժէնէրալ Սթրուգոֆուն նէզտինէ կէլտի, Սիլիվրինին իչղալի ալէյհինտէ պիր բրօթէսթօնամէ վերտի վէ պաշ գօմանտանա Թէպլիղ իթմէսինի ըրճա իթտի։ Ժէնէրալ Սթրուգոֆ պու եվրագը գապուլ իթմէտի վէ ասքերին չէհրի կէլիպ իշղալ ու զապթ իթմէսի իչուն քէնտի էմր չավուշուլա միւֆրէզէսինէ խապէր եօլլատը։

Փետրուարընն իւք կիւնիւ մէզքիւր սիւվարի միւֆրէզէսի Զաթալճայա կիթմէք իւզրէ Սիլիվրիտէն չըգմաշ, իքի Օսմանլը տրակօն պէօյիւկիւ չէհրին եագընարընտա մէյտանա չըգըպ, Սիլիվրկի եէնիտէն զապթ իթմէք իչուն Ռուսլարընն կիթմէսինէ զանն իտէրսին պէքլէյօրլար իտի։ Ռուսլար իսէ պու չէհրի միւթարէքէնին ահքեամընա թէվֆիգէն իշղալ իթմիշլեր իտի։ Ժէնէրալ Սթրուգոֆ մէզքիւր Օսմանլը պէօյիւքլէրինին գօմանտանընը եանընա ճէլպ իտուպ, էկէր ասքերկյէ պէրապէր սէրիան եօլա չըգըպ կիթմէղ իսէ, կէրէք քէնտի վէ կէրէք ասքերի իւզերինէ ա. թէչ իթտիրէճէյլինի խապէր վերտի։ Պու իւլթիմաթօմընն իւզերինէ Օսմանլը միրալայը ասքերինէ էմր վերտի, վէ պիրլիքտէ չըդտը Ռուս ասքերինին եօնիւնտէն սավուշտու Զաթալճայա կիթտի։ Ռուսլար տա արգալարընտան կիթտիլէր։

Սիլիվրիտէ նասըլ օլտու իսէ՝ այնի հալ Զաթալճատա տախի վուգու պուլտու։ Թիւրքլէր հէր նէ գատար միւթարէքէնին ահքեամընը պիրիրլէր իտի իսէ տէ, չէհրի Թալիյէ իթմէք իսթէմէյօրլար իտի։ Ժէնէրալ Սթրուգոֆ Թօքլարը տիւղլթիպ, չէհրի աթէչէ վերմէք Թէհտիտաթընտա պուլունմաղա մէճպուր օլտու, վէ օ վագըթ Թիւրքլէր չէհրի Թալիյէ իտէրէք Հատրմ.էօյիւնէ տաղրու չէքիլտիլէր։

Ժէնէրալ Սթրուգոֆուն սոն սիւվարի մուհարեպաթը իշթէ պու սուրէթլէ խիթամ պուլուպ, մուամիլէյհ սահիհէն իպլաղը մէհարէթի իթմիշ, վէ Ռուս օրտուսունա պէցիւք խըտմէթլէրտէ պուլունմուշ տուր։ Օն պէշ կիւն զարֆընտա տիւշման Թօքրաղընտա 300 քիլօմէթրօ մէսաֆէ դաթ իտէրէք, վէ հէր Թարաֆտա նակէհան վէ մէմուլէն զայրը սուրէթտէ զուհուր իտէրէք, հէր Թէսատիֆ իթտիյէ ճէսիմ գուվվէթլերի Թէէսիրսիզ վէ մուաթթալ պրագտը, Սիլիյման բաշանըն ըրճաթընը քէստի, Գերիմ վէ Հասան բաշալարընն ասքերինտէն էվվէլ տավրանտը Լոիրնէյի իշղալ իթտի վէ Սթամպօլա էլլի քիլօմէթրօ մէսաֆէ դալընճայա գատար իլէրի եիւրիւտիւ։

Բատէցքի, Կանէցքի վէ Տէլլինկուհաւզէն Ժէնէրալլարընն գօլ օրտուլարը Թարաֆընտան իճրա օլունան ամէլիյաթ

Ժէնէրալ Բատէցքինին ասքերի Շիրգատաքի յունվար 9 մուհարէպէսինտէն սօնրա Գըզանլըգտա քիւլլիյէթլի կալէթա, ուն, պուղտայ վէ օթ պուլտուղունան, օրատա պիր աղ քէնտիսինի պուլմուշ օլմաղա, միւշարիէյհ Ժէնէրալ՝ Թունճա վատիսինտէն Լոիրնէյի տօղրու եիւրիւմէյի տայիր հայիզ օլտուղու Թալիմաթընը իճրայէ միւպաշիրէթի իթտի։

(Տեվ.)

ԻԼԱՆԱԹԸ ՄԻԼԻԷ

Էտիրնէտէ քեայլն Արշակունեանց վարժարանը իչիւն էտիպ վէ քեամիլ պիր միւգթէտիր կառավարիչէ լիւզումօլտուղունտան, թալիպ օլանա պէշ վէ եա ալթը ատէտ Օսմանլը լիրասը մաաշ, վէ քէշլիքը Արշակունեանց դէղ մէքթէպի իչիւն տախի Ֆրանսըզճայա աղ չօգ աշնա պիր հայկական վարժուհիյէ իգթիհալ օլտուղունտան, թալիպ օլանա եէտի վէ եա սէքիզ լիրա իթա օլունաճաղը, վէ մալիւմաթ ալմագ իսթէյէնլէրին մաթպաամըզա միւրաճաաթ իթմէլէրի լազըմ կէլէճէկի իլան օլունուր։ 3—1

Խմբագիր

Սեպտեմբեր ամսոյ նուիրատուութեանց ցանկը հրատարակելով կը փութամք Հոգաբարձութեանս շնորհակալիքը մատուցանել անոնց, որք բարեհաճեցան իրենց նպաստիւք օժանդակել Ազգ. Հիւանդանոցի ծախուց։

Ամեն. Տ. Մկրտիչ Սրբազան Խրիմեան նուիրեց որբանոցի թանգարանին, «Գիրք Սիրաք և Սամուէլի»՝ հատ 20. «Թարգոս Ալիպար» հատ 2. Ա. մաս. «Հայրենասիրութիւն Հայոց»՝ հատ 3։

Մեծ. էֆէնտիք Լէր՝ Օսմ. հոպ	
Բարսեղ էֆ. Հալաճեան	25
Բուսէլի երկաթուղոյ ընկ.	25
Դէորդ Աղասիեան	1
Կարապետ Լինկիւրցի ձեռամբ Խաչատուրեան Մկրտչի	3
Մէջիդ 20ի դրամ	
Յարութիւն Թագաւորեան	60
Սեպուհ սափրիչ	40
Յակոբան Կիւրեղեան	20
Յաղաթիէլ Գրիգորեան	45
Աւետիս Սամուէլեան	20
Սէմէրճի՝ արհեստաւորք	60
Կէյվեցի Գրիգոր	20
Մանուկ Աւետիսեան	10
Ոմն	40
Ոմն դանէվաչօ թոփ	1

Ի դիմաց Հոգաբարձ. Հիւանդ. Ատենադպիր Ատենապետ
Տ. Կէ-Պէ-Հէրեան Մ. Յովհաննէս
3 Հոկտ. 1879

Գրասեն. Հիւ. Մեծ Նոր խան

ԼՍԱՐԱՆ ՅԻՇՄԿԻՒՏԱՐ

Կրթասիրաց ընկերութեան Տընօրէն խորհուրդը պարտ անձին կը համարի ծանուցանել Հայ հասարակութեան՝ թէ յառաջիկայ շաբաթ 6 հոկտ. դիշեր ժամը 2ին լսարանի երկրորդ շրջանի բացման ատենաբանութիւնը պիտի ընէ Գեր. Մատթէոս եպիսկոպոս Իզմիրլեան՝ Սէլամըզ Ս. խաչ վարժարանի թատրոնին մէջ։ Նիւթն է՝ Հայոց ոդէ վէճը։

Կը հրաւիրուին ամեն աղգայինք երկու սեռի. մուտքն է 2 ղրշ. արծաթ՝ մանկունք աղատ ըլլալով։

Նաև պահ ընդ մէջ նուագ պիտի հարկանի բիանոյի վրայ։ 2—1

ԵՐԿՍԵՌ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՍՈՒՐԻՆԵԱՆ

Այս վարժարանն վերադրուած է Գում Գարու Հիսար Տիպի թիւ 81 տունն։ Դասատուութիւնը սկսած են սեպտ. 17էն. ուսմանց նախորդ տարւոյ առարկայքն անթերի աւանդուելէ զատ՝ ծաղկոյի մանկանց համար գերմանական ընթացից հետեւողութեամբ հրահանգիչ կրթութիւն մը տրուելու վրայ է։ Կատարեալ հըսկողութիւն կայ բարոյականի։

Աշակերտք և աշակերտուհիք կընդունուին յատուկ դներով։ Ընդարձակ տեղերկութեանց համար վարժարան երթայով Տնօրէնին հետ սեպնուելու է։ 10—8

ԹԱՍՀԻՀ

Կէչէն կիւն Երուանդունեանց ընկերութիւնունուն պիր իլանը տէրճ խրլրիքտէ, իսմի սէհիվէն Երուանդուհեաց թթաղ իտիմիշ օլմաղլա, թասհիհ օլունուր։

ԻԼԱՆԱԹ

Էսսէյիտ Մուսթաֆա Նուրի, վէ խատիչէ, վէ Շերիֆէ Շեմսի Զէլիխա, Ֆաթմա Բէբիին, վէ Լմինէ Պալաթէր, վէ Այիշէ Պլեհիթէր նամարընա օլարաղ ալթը գրթա մէօհիւր իլէ պունլարրն սէհմ վէ մուգաթաա դօչանլարը պրդաթ օլունմուշ օլտուղունտան, հեր քիմ պու դօչանլարը մէղբիւր մէօհիւրլէր իլէ մէօհիւրլէյիպ սաթմագ իսթէր իսէ, գադուլ օլունմամասը իլան օլունուր։

Միլլէթիմիզտէն Սրվազը Գըլըճճեան Յակոբ վէ Թագէոսեան Յակոբ աղարար պու տէֆա մունթազամ պիր գասապ չիրքէթի թէչքիլ իտիւպ, պիրի Թավուգ բաղարընա Ն° 20 վէ տիկէրի Բրկաս բաղարընա Ն° 47 իքի գասապ տիւքքեանը քիւշատ իթմիշ, վէ ալա սըղրը վէ ինէք վէ գօյուն էթէրի սաթմագտա պուլունմուշ օլտուգլարընտան, մէղքիւր տիւքքեանլարա միւրաճաաթ իսէնկեր կէրէք ֆիյաթճա վէ կէրէք նէֆասէթճէ մէմնուն օլաճաղլար սբր։ 3—2

Մ. ՃԻՎԱՆԵԱՆ ԱՊՈՏԷՊՐԻ

Իւր նոր հնարած դեղն փրատած ակռայի մէկ անգամ դնելով որչափ սատիկ ցաւ որ ըլլայ անմիջապէս կը դադրի ևն։ Եւ տղայոց ծուռ բուսած ակռաները նոր հնարքովմը կը շտկուի զանազան եղանակաւ. ով որ կը պարտաւորի ակռայ քաշել տալ առտուն մինչև երեք իր առնը կրնայ կանչել, և իւր նոր շինած շինծու ակռաներն, մէկ անգամ չափ առնելով, գոնէ առտուն ժամը երեքէն մինչև իրիկուան ժամը 11 ին պատրաստուելով փափաքողին բերնին մէջ կը զետեղուի, ամենայն վըստահութեամբ։

Գին մէկ արծաթ մէճիտ.

Մ. ՃԻՎԱՆԵԱՆ առաջնագործն ամեն օր իւր գործատունն կը գտնուի, բաց ի կիւրակէէ, որ է Պէշիքթաշի թրամվայի կայարանին դէմը։ 20—4

ՎՈՍԲՈՐ

ՏՈՒԽԱՆ ՎԷ ՍԻԿԱՐԱ ՖԱՊՐԻԳԱՍԸ

Գալաթատա վոյվոտա սոգաղընտա Ն° 23 վէ 2 միճէտտէտէն քիւշատ օլունմիշ վոսբոր նամ ֆապրիգամըզտա Լէնիճէնին էնալա՝ վէ գօգուլու թիւթիւնլէրինտէն, քէմնալը տըգդաթլա իսալ օլունուպ, Ալյասուլուգ նամ մուզիրը թիւթիւնլէրտէն ասլա պուլունմամագ չարթը իլէ միւշթէրիլէրիմիզին խօշնուտիյէթինի պասի օրաճաղ սուրէթտէ հեր նէվ թիւթիւն վէ սիկարալար պուլունարագ, ումումի միւքէանլարտա ֆիրուխթ օլունմագտա պուլունուղու կիպի, բաղպէթլու միւշթէրիլէր թարաֆընտան տախի սրբարընը օլունտուղտա, քէնտի մաթլուպլէրինէ մուվաֆֆըգ տիզդաթը թամմէ իլէ իսալու իճրա օլունաճաղը, վէ իլէրուտէ կէրէք Պէյ օղլու վէ կէրէք սախր իդթիհաղ իտէն մահալլէրտէ աչըլաճաղ մախսուսի շիսլէրիմիզին վէ թային օլունաճաղ դօխիսէնէրլէրիմիզին իճրասընա տէկին, միւշթէրիլէրիմիզէ սուհուլէթ օլմագ իչիւն սըրբարընը վէրմէք իսթէյէնլէրին շիմտիկիք ֆապրիգամըզա վէ Սթամպօլտա Ամա պլիճնտա Ն. 43 աչըմըզ շիսպէմիզէ միւրաճաաթ իսլէմէլէրի վէ մէքթուպլա տախի սրբարընը վրագունտէ սէրիան իրսալ վէ թէպլիմինէ սայ իտիմէքտէ սիր։

Մէղքիւր ֆապրիգամարն ասըլ իշի, զաթէն էվրօբա իլէ վէ տիյարը ալտեր իլէ եաբրագ թիւթիւն ավղ ու իթասը եաբմագլըգ օլտուղունտան, պու պատտէ թիճարթէտէն զիյատէ շէրէֆէ խահիշկեր պուլունտուղու ճիհէթլէ, քէնտիֆէի միւշթէրիլէրի խօշնուտ իթմէլէրի իֆիթիկարէ չալըշաճաղընը՝ ըիայէթլու էհալիյէ վատ ու պէյան իսլէմէքտէ սիր։ 60—34

ԱՍԸԼ ԳԱԶԱՄԻԱ

ԵԱՆԻ

1880

ՍԷՆԷՅԻ ԻՍԱՎԻՏՅԻՅ ՄԱԽՍՈՒՍ ՕԼԱՆ

ԻՍԹԻԽՐԱՃԱԹ

ԻԼԱՎԻ

ԳԸՍԱ ՎԷ ԲՕՇՇԱՑ ՀԻՔԵԱՅԷԼԷՐ

Պու Գազամիա Զազմագճըլար Եօղուշտանտաբի Քիմատը Գաֆաֆեանընն սիւքքեանընտա եօգտուր, օնտան մատէ հէր էրմէնի Քիմատճի սիւքքեանլարընտա սաթըլըր։ Ֆիյ. 2 զուրուշ։

Սահիպի իմթիյազ
ԱՆՏՈՆ ՍԱԳԱՆԱՆ

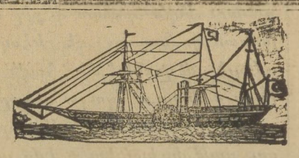

ԻՏԱՐԻԻ ՄԱԽՍՈՍԷ ՎԱԲՕՐԼԱՐԸՆԸՆ

ՎԱԳԸՐ ՀԱՐԷՐԹԼԷՐԻ

Իւրաք 1879 ամէնէ թուականի էվվէլէնի ինդիւոտը բաղար էրնէսի Կէնէտէտէ էրնիպարտն

—

ԱՏԱԼԱՐ ԹԱՐԻԳԻ

ԵԷՎՄԻՏՅԷ ՍԷՖԷՐԼԷՐ

Ատարան ատարանլարը ֆէօքրիւյէ

Մ.	Տ.	
1	15	Պ. Ամատան, Հէյպէլի, Պուրկազ, Գնալը (*)
1	15	Բէնտիքտէն Գարթալ, Պ. Ամատա, Հէյպէլի (*)
1	15	Մալթէբէյտէն, Պօսթանճը, Մօտա (*)
3	15	Պ. Ամատան, Հէյպէլի, Պուրկազ, Գնալը։
7	—	Բէնտիքտէն Գարթալ, Պ. Ամատա, Հէյպէլի, Պուրկազ, Գընալը, Գատըքէօյ (8 Պ. Ամ.)

Ֆէօքրիւարէն Ատալար Ճանէպտէն

Մ.	Տ.	
3	45	Գատըքէօյ, Գնալը, Պուրկազ, Հէյպէլի, Պ. Ամատա, Գարթալ, Բէնտիք
8	45	Գնալը, Պուրկազ, Հէյպէլի, Պ Ամատա,
9	45	Հէյպէլի, Պ. Ամատա, Գարթալ, Բէնտիք
10	—	Մօտա, Պօսթանճը, Մալթէբէ.
10	45	Գնալը, Պուրկազ, Հէյպէլի, Պ. Ամատա

ԲԱԶԱՐ ԿԻՒՆԼԷՐԻ

Ատալարդան Ֆէօքրիւյէ

Մ.	Տ.	
12	30	Պ. Ամատա, Հէյպէլի (*)
1	—	Բէնտիքտէն Գարթալ, Պ. Ամատա, Հէյպէլի, Պուրկազ, Գընալը (*)
1	15	Մալթէբէ, Պօսթան, Մօտա (*)
3		Բէնտիքտէն Գարթալ, Պ. Ամատա, Հէյպէլի, Պուրկազ, Գնալը, Գատըքէօյ (9. Պ. Ամատան)

(*) Իչպու սէֆէրլէր թէրբիրնի էվվէլնէն օն պէշինճի կիւնիւնէ թիթիպարէն եարմշար սաաթ սօնկրա իճրա օլանագ սբր։

Ֆէօքրիւարէն Ատալար

Մ.	Տ.	
3	30	Գատըքէօյ, Գնալը, Պուրկազ, Հէյպէլի, Պ. Ամատա, Գարթալ, Բէնտիք
10	—	Գնալը, Պուրկազ, Հէյպէլի, Պ. Ամատա, Գարթալ, Բէնտիք
10	—	Մօտա, Պօսթանճը, Մալթէբէ
11	15	Հէյպէլի, Պ. Ամատա

ԳԱՏԸՔԷՕՅ ԹԱՐԻԳԻ

ԵԷՎՄԻՏՅԷ ՍԷՖԷՐԼԷՐ		ԲԱԶԱՐ ՍԷՖԷՐԼԷՐԻ	
Ֆէօքրիւարէն	Գատըքէօյէն	Ֆէօքրիւարէն	Գատըքէօյէն
Մ. Տ.	Մ. Տ.	Մ. Տ.	Մ. Տ.
1	1	1	1
1 45	1 45	2	2
2 30	2 30	3	3
3 15	3 15	4	4
4 15	4 15	5	5
5 30	5 30	6	6
8 30	8 30	9	9
9 30	9 30	10	10
10 30	10 30	11	11
11 15	11 15	12	12
12 —	11 45		

Լիւզումի թագտիրտէ պազը սէֆէրլէր Հայտար բաչայա օղրայաճագ։

ՀԱՑՕՏԱՐ ԲԱՇԱ ԹԱՐԻԳԻ

Իւրաք ճէնդրքէրի ֆէրիրլարընա Դէրէ-օտրէֆ

ԵԷՎՄԻՏՅԷ ՍԷՖԷՐԼԷՐ

Հայտար բաչարան

Մ.	Տ.	Գարար Նօ.
2	15	Գաթար իչին 1
4	15	Գաթար իչին 3
9		Ղայրը միւթէսաարֆ
11	20	Գաթար իչին 5

Ֆէօքրիւարէն

Մ.	Տ.	Գարար Նօ.
12	40	Գաթար իչին 2
3	15	Ղայրը միւթէսաարֆ
7	40	Գաթար իչին 4
10	30	Գաթար իչին 6

ԱՑԻՄԹԷՖԱՆՕՍ ԹԱՐԻԳԻ

ԲԱԶԱՐ ԿԻՒՆԼԷՐԻՆՏԷՆ ՄԱՍՏ

Այէրիէֆանոսան Ֆէօքրիւյէ

Մ.	Տ.	
1	10	Այիսթէֆանոսան Մաքրիքէօյ, Սամաթիա, Գումգաբու.

Մ. Տ. Աչլամ

10	30	Գումգաբու, Սամաթիա Մաքրիքէօյ, Այիսթէֆանոս։

ԲԱԶԱՐ ԿԻՒՆԼԷՐԻ

Սապահ

Մ.	Տ.	
1	10	Այիսթէֆանոսան Մաքրիքէօյ, Սամաթիա, Գումգաբու.

Մ. Տ. Աչլամ

10	30	Սամաթիա, Մաքրիքէօյ, Այիսթէֆանոս, Գումգաբու.

—

ԻԽԹԱՐԱԹ

Ֆէօքրիւ վէ իսկէյէ մէմուրլէրի պէնէն պիլէէթ ալուպ պիլէէթ եէրինէ բարա ախպ իսլէմլէրի քիւլիւէն մէմնու սբր. միւթէճասըրլէրի պէր մուճիպի թալիմաթ չէտիտէն մէսուլ սբր, պէնէն ալչկ վաբօրա բաքիպ օլան գէվաթ հէնկեամը բահամ պիլէէթլէրինի ախպ իթմէլէրի միւթէրճա սբր։ Իչպու իխթարէ մուվաֆֆագաթ իթմէյուպ տէ իսկէյէէ չըգըլաճագ էնամատ պիլէէթ ալընամագ օլունուր իսկ, պիլա իսթիհանա պիրինճի մէվգը եօլճուսու ատտա օլունուպ, եաղընը թարաֆընտան պիրինճի մէվգրէ մախսուս օլան պիլէէթ վէրիլմէճէկի իլան օլունուր։

Ախշամլարը քէօրիւտէն սաաթ 10. 45ստէ առաւարա վէ սաաթ 10 40 վէ 11 20 վէ 12ստէ Գատըքէօյիւնէ հարաքէթ իտէն վաբօրարա ճիւրմիւ պէյիւք վէ եօլճուլարը իպամ իտէր տէրէճէտէ օլան եիւք վէ էշտա գապուլ օլունմայաճագ սբր։

ՁԻԼԱԼԵԱՆ ԷՖԷՆԴԻ
ՏՕՆԹՈՒՄ

Տարեվերջի Հանդէսի համար Լոնդոնէն ստացուեցաւ հարուստ ընտրութիւն մը զանազան գեղեցիկ ապրանքներու, որոնք կարելի է գտնել Ս. Խաչ վարժարանի թատրոնին մէջ։ Նիւթն է՝ Հայոց ոդէ վէճը։

Կը հրաւիրուին ամեն ազգայինք երկու սեռի. մուտքն է 2 ղրշ. արծաթ՝ մանկունք աղատ ըլլալով։

Նաև պահ ընդ մէջ նուագ պիտի հարկանի բիանոյի վրայ։ 2—1

ԵՐԿՍԵՌ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՍՈՒՐԻՆԵԱՆ

Այս վարժարանն վերադրուած է Գում Գարու Հիսար Տիպի թիւ 81 տունն։ Դասատուութիւնը սկսած են սեպտ. 17էն. ուսմանց նախորդ տարւոյ առարկայքն անթերի աւանդուելէ զատ՝ ծաղկոցի մանկանց համար գերմանական ընթացից հետեւողութեամբ հրահանգիչ կրթութիւն մը տրուելու վրայ է։ Կատարեալ հըսկողութիւն կայ բարոյականի։

Աշակերտք և աշակերտուհիք կընդունուին յատուկ դներով։ Ընդարձակ տեղերկութեանց համար վարժարան երթայով Տնօրէնին հետ սեպնուելու է։ 10—8

ԹԱՍՀԻՀ

Կէչէն կիւն Երուանդունեանց ընկերութիւնունուն պիր իլանը տէրճ խրլրիքտէ, իսմի սէհիվէն Երուանդուհեաց թթաղ իտիմիշ օլմաղլա, թասհիհ օլունուր։

ԳՈՒՐՇՈՒՆ ԳԱԼԷՄ ՄԱՏԵՆԻՑԼԷ ՄԱՄՈՒԼ ՕԼՈՒՊ
ԲԱԹԷՆՊԱ ԻԼԷ ԹԱՍՏԻԳ ԻՏԻԼՄԻՇ ՕԼԱՆ

ԲՕԹԱԼԱՐՆ

ԻՆԿԻԼԻԶ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՄԸ

MORGAN'S PATENT
BATTERSEA WORKS, LONDRES
ANGLETERRE BREVET MORGAN'S

THE PATENT CRUCIBLE COMPANY BATTERSEA WORKS LONDON
TRADE MARK

Եալընըզ պու (Պրվէ Մօրկան) Բօթալար պիրինճի սընըֆ կիւմիւշ Միսալիա գազանմըշլար սբր, Լոնտրատա 1862 տէ, Տըպլինտէ 1865 տէ, Նուվէլ-Զէլանտտա 1865 տէ, Մօսկուատա 1872 տէ, Օբօրթօտա 1865 տէ, Բարիզտէ 1867 տէ, Հավրատա 1868 տէ, Ամսթէրտամտա 1869 տա, վէ ալթուն Միտալեա գազանմըշլար սբր Բարիզտէ 1878 տէ։

Ինկիլիբերը վէ Ֆրանսա վէ Գերմանիէյէ վէ Գերմանիէ էնճէպպէյէ ասէրէ ըզբրիանէլէրէրտէ վէ սէլանիանէլէրէրտէ ծէմլէրին տէ պու Բօթալարան գուլլանըլըբը կէպ, Գերմանիէ Շանանտէ ըզբրիանէլէրտէ վէ սէլանիանէլէրտէ պուրէ պու Բօթալարան գուլլանըլըբը։

Ինկիլիբերը վէ Ֆրանսա վէ Գերմանիէ էնճէպպէյէ ասյէրէ ըզբրիանէլէրէրտէ վէ սէլանիանէլէրէրտէ հէր պու Բօթալարան գուլլանըլըբը կէպ, Գերմանիէ Շանանտէրին ըզբրիանէլէրէրտէ հէբէլէ պէչիյէ պէչիյէ մանիֆէսթանէլէրէրտէ վէ գազէթէլէրտէ Բօթալարան մը տրուելու վրայ է։ Կատարեալ հըսկողութիւն մը կայ բարոյականին։

1856 ամէնէրտէն պէրու, պիլէր հէր ծիրտ վէ եա մարքէտը Բօթալարան պու Բօթալարը ֆազլա վէ ֆազլա պէրէլէր պէր վէճհէ ամրի պէյան օլանար։

Մալին ճինճ ասլա ինէպրէլ օլմայուպ ճիմլիսի պէր սըյրէպա պուլանար։

Հինչ պէր ինճէլիէ օլմաբընը են պէնչիյէ սընամա պույանբլար։ Ամերիկա, Ինտիա, պարբար վէ ասյէր ասրի մարենլէր ֆազրտան եէնի պէնգա վէ պանլն եէնի պէնգայա ֆազրտա պէրէտիլ պույանբլար։ ասլա ամիլմաղլար, վէ պէնիր Բօթալարան բիր ազ ամանտա ըզնըբլար։ Պէր պէնգա ըզբնամ եէնիրեր։ Հավանըն ինճէպուրլէ հինչ պէր ինեսնէրէ էնմէկ։ Սընամ ազամ օճաքտան ալանընգէրա հինչ պէր էրգէրասու օլմաքընընը ասուրի ասայա ազամլար եէ, հինչ պէր մաղբրանը օլմաղ։ էպրէտ վէ ինասրաքան վար պրը։ Իսպան օլանամաղ պուր էլ, հեր պէր ինճէլանբ (1000 էլեկտրիկ պէր ինճէլանբ) ֆազրտ եանանտ Ռվ-ազրա էպրէտ վէ ինասրաքան օլանամայը։ Եայնընընէ պէչիյէ-մէնտ (ֆէնտ մանլանընը) մէնանանը օլան Բօթալար՝ պէրէ պէչիյէրէնին էնէրտէ ալնը գեն գուլլանընընը, վէ հեր էնեն պանէֆտ ինճ Բօթալարը իյէ մանտ էշ ընէրբրը։

Մարին մէրբրընընա աղ ասրի օլանամասընա էնդ էմնը պարէ աղ վէրբրի էնէրտ մէրբրանա պէրէ։

Գարբրան ֆանլմ մարենլի մանաղ օլաղ, բարենրա էնէ ինասրաքէ էրէմէ օլան պու Բօթալարը խասէրի վէ պարենբրանընը։ Ինկիլիբերը վէ Ֆրանսա վէ Ամերիկա վէ ասյէր մէմլէրէ էնճէպպէյէ մէ-ինրիկէ ֆէնտ պէչիյէ-ֆազրէթալարընտան մէ-ինրիկարպէր ղանարէրինանդ վար պրը։ լարէրն ենրէն մէասարպէնդէլէյէնէրտէ պու ղանարէրի-նամէլէրին հէլ պէրէ պարայա պէրէ օլանամամը պրը։

Հեր-ինրարը էլ-ինն հասէրէն ՊՐԲՎԷ ՄՕՐԿԱՆ Բօթալարը ինալ-ա օլանամաղ բէճ օլանամաղ։

Պէր խայլը հրէպար մանպայա էնմէկ եանանտ ինանէ էնէ ամրն ալմաղ էսրէյնինէր։

Պիւթիւն Թիւրքիա լչիւն, Գուլղարիսթան տախի տախլինտէ օլարագ, մախսուսէն ԱՃԷՆԹՕՍՈՒ օլան Սթամպոլտա Ղալաթատա

Ց. Մ. Ց. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐԷ
միւրաճաաթ իսլէմէլի տէրլէր։

Օ ԼԻՕՆ Տ'ՕՐ

ՂԱԼԱԹԱՏԱ ԹԻՒՆԷԼԻՆ ԻԹԹԻՍԱԼԻՆՏԷ

ԵԼԵՆ ՃԱՄԻ ՍՕԳԱՂԸ Ն° 8

Մէղքիւր մաղազատա էրքէք իչիւն բարիզին վէ Լոնտրանընն սօն մօտասընտան օլարագ հազրը բուպալար ֆիրուխթ օլունուտուղու կիպի, բարիզին էն սօն մօտա վէ եէնի պիչիմ գատրն մանթօլարը տախի սաթըլըր։ Ֆիյաթլար ղայէթ էհվէն։

Ֆ. ԿՐՈՒՆՊԱՎՆ Լ ԳՕՄՐ.

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԷՎՐՕՊԱ ՓՕՐՍԱՍԸ

Լոնտրա, 15 Հոկտ.

Ինկիլ. էսնամը Ինկ. Լիր.	97-11/16
Օսմ. էսնամը աչըլը	11-9/16
» » գարանտը	11-9/16
Իսթիգրազ 65	14-1/4
» 69	13-1/2
» 71	56-3/4
» 72	21-
» 73	12-1/2
Օսմանը պանդարը	10-7/8
Մըսըր տույուն. մութա հրատ	48-1/4
» իմթիյազը	74-3/4
Ռուսիա իսթիգրազը	89-1/4
Գամպիօ Բարիզ 3 այ վատէ	-

—

Փարիզ, 15 Հոկտ.

Ֆրանս. էսն. 3 % ֆր.	85-20 1/2
» » 5 գրօնտուզ	118-22 1/2
Օսմ. էսնամը աչրյտը	11-67 1/2
» » գարանտը	11-67 1/2
Իսթիգրազ 65 ֆր.	70-
» 69	-
» 73	62-
Մըսըր ֆոնտ. մութա հրատ	243-75
Գրէտի Լիոնէ	900-
Օսմանլը պանդարը	522-50
Ռումելի չըմէնտըֆէրի	44-25
Իթալիա էսնամը	79-50
Գամպիօ Լոնտրա 3 այ վատէ	25-30

—

Վիէննա, 15 Հոկտ.

Ամիօ ֆիորին	-
Ռումելի չըմէնտըֆէրի	20-20

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻԱ Փ. 15 Հոկտ.

Էսն. ում. տիւն ազչ. գաբ.	12-20
Գու սապահ աչըլը	12-22
Իսթիգ. 63 (Մութօն) 6 % ֆ.	69-
» 65 » 6 % ֆ.	69-
» 69 (Բինար) 6	66-
» 72 (Պոն տիւ Թրէզօր)	21-25
» 73 6 % ֆ.	62-
Ռումելի չըմէնտըֆէրի 3	43-25
Ագէ ֆայիզի %	9-
Ըրբօր Ղրշ	50-
Հավալէսիզ »	65-

—

ՊԱՆԴԱ ԱԳՈՒՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի ժէնէրալ	4-10
Ստամպոլ պանդաստը	6-
Օսիէթէ ժէնէրալ	4-10
Թրամվայ	4- 5

—

ԱԳԱՂԵԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱՔԸ

Օսմ. լիրասը 100 զրչտան	Ղշ.	Փր
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարպը		106-20
Մէճիտիյէ »		117-20
Պէշլիք »		118-
Պազար »		490-
Գայմէ »		745-
Ինկիլիզ լիրասը		109-15
Ֆրանսըզ ալթունու		87-20
Փոլ		90-
Գրիմիզ ալթունու		51-10
Գարպօն գայմէսի		8-65